หลักเกณฑ์ในการกำกับดูแลและการตรวจสอบ
ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology)
สำหรับสำนักงานสอบบัญชี

สารบัญ

หน้า

หมวดที่ 1 การกำกับดูแลและบริหารจัดการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology Governance)

ข้อกำหนด	แนวปฏิบัติ
1.1 บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการของสำนักงานสอบบัญชี	
ส่วนที่ 1 บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้าสำนักงานสอบบัญชี หรือคณะกรรมการบริหารของสำนักงานสอบบัญชี หัวหน้าสำนักงานสอบบัญชี หรือคณะกรรมการบริหารของสำนักงานสอบบัญชีต้องควบคุมดูแลและบริหารจัดการความเสี่ยงด้าน IT ให้สอดคล้องกับระดับความเสี่ยงที่สำนักงานสอบบัญชียอมรับได้ โดยคำนึงถึงการบริหารและจัดการความเสี่ยงขององค์กร (enterprise risk) ซึ่งอย่างน้อยต้องครอบคลุมในเรื่องดังนี้	
1.1 การกำหนดกรอบการกำกับดูแลด้าน IT (IT governance framework) และการกำกับดูแลแผนงานด้าน IT ให้สอดคล้องกับแผนธุรกิจ และมีความเหมาะสมเพียงพอที่จะรองรับการเปลี่ยนแปลงด้าน IT และการเปลี่ยนแปลงการดำเนินธุรกิจในอนาคต	1. สำนักงานสอบบัญชีควรกำหนดกรอบการกำกับดูแลด้าน IT (IT governance framework) ที่ครอบคลุมรายละเอียดดังนี้ (1) โครงสร้างการกำกับดูแล บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของหัวหน้าสำนักงานสอบบัญชี หรือคณะกรรมการบริหารของสำนักงานสอบบัญชี และฝ่ายงานที่เกี่ยวข้อง สำหรับการกำกับดูแลด้าน IT ของสำนักงานสอบบัญชี (2) กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลด้าน IT อย่างน้อยให้ครอบคลุม (2.1) การจัดทำและขออนุมัติแผนงานด้าน IT (2.2) การจัดทำแผนและและการบริหารจัดการทรัพยากรด้าน IT (2.3) การติดตามและรายงานผลการดำเนินการด้าน IT เป็นต้น 2. สำนักงานสอบบัญชีควรจัดให้มีแผนงานด้าน IT ประจำปี เพื่อให้การใช้ IT สอดรับกับกลยุทธ์ในการดำเนินธุรกิจ
1.2 การจัดสรรทรัพยากรทางด้าน IT และทรัพยากรบุคคลที่ปฏิบัติงานด้าน IT ให้มีความเหมาะสมเพียงพอต่อการดำเนินธุรกิจ	สำนักงานสอบบัญชีควรจัดสรรทรัพยากรทางด้าน IT และทรัพยากรบุคคลที่ปฏิบัติงานด้าน IT ให้สอดคล้องกับเป้าหมายตามภารกิจ กลยุทธ์ นโยบาย และแผนการดำเนินงานที่กำหนดไว้
1.3 การกำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลความเสี่ยงด้าน IT อย่างเป็นลายลักษณ์อักษร โดยอย่างน้อยต้องครอบคลุมนโยบายตามที่กำหนดในส่วนที่ 2 ข้อ 2.2	[ไม่มีการกำหนดแนวปฏิบัติไว้เป็นการเฉพาะ]
1.4 การกำหนดขั้นตอนและวิธีปฏิบัติงานในการบริหารจัดการความเสี่ยงด้าน IT และการรักษาความมั่นคงปลอดภัยด้าน IT เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายในข้อ 1.3 รวมถึงกำกับดูแลให้มีการนำไปปฏิบัติ	[ไม่มีการกำหนดแนวปฏิบัติไว้เป็นการเฉพาะ]

ข้อกำหนด	แนวปฏิบัติ
อย่างเหมาะสม	
1.5 การสร้างความรู้และความตระหนักด้านความเสี่ยงด้าน IT แก่บุคลากรอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิผล	[ไม่มีการกำหนดแนวปฏิบัติไว้เป็นการเฉพาะ]
1.6 การติดตาม ตรวจสอบ และรายงานผลการปฏิบัติงานเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายในข้อ 1.3 ต่อหัวหน้าสำนักงานสอบบัญชี หรือคณะกรรมการบริหารของสำนักงานสอบบัญชี โดยมีการรายงานอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และในกรณีที่มีเหตุการณ์หรือการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ซึ่งอาจส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อการปฏิบัติงานเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายดังกล่าว ต้องมีการรายงานให้หัวหน้าสำนักงานสอบบัญชี หรือคณะกรรมการบริหารของสำนักงานสอบบัญชีทราบโดยไม่ชักช้าด้วย	1. สำนักงานสอบบัญชีควรจัดให้มีกระบวนการติดตาม ตรวจสอบ และควบคุมการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานเพื่อให้มั่นใจว่าสามารถจัดทำรายงานได้อย่างครบถ้วนถูกต้อง 2. สำนักงานสอบบัญชีควรกำหนดให้การรายงานผลการปฏิบัติตามนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลและบริหารจัดการความเสี่ยงด้าน IT ต่อหัวหน้าสำนักงานสอบบัญชี หรือคณะกรรมการบริหารของสำนักงานสอบบัญชี มีเนื้อหาครอบคลุมถึงเรื่องดังนี้ (1) ผลการประเมินความเสี่ยงด้าน IT การติดตามความเสี่ยง และแนวทางการควบคุมที่เกี่ยวข้อง โดยหน่วยงานที่ทำหน้าที่บริหารความเสี่ยงด้าน IT หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (2) ผลการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับ หรือนโยบายการรักษาความมั่นคงปลอดภัยด้าน IT ในภาพรวมขององค์กร โดยหน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแลการปฏิบัติงานด้าน IT หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (3) ผลการตรวจสอบด้าน IT (IT audit) และความคืบหน้าในการดำเนินการแก้ไขข้อบกพร่อง โดยหน่วยงานที่ทำหน้าที่ตรวจสอบด้าน IT หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (4) ผลการปฏิบัติงานด้าน IT ที่สำคัญ เช่น (4.1) เหตุการณ์ผิดปกติ หรือปัญหาด้าน IT ที่สำคัญ (4.2) ความเพียงพอของทรัพยากรด้าน IT (capacity and system utilization) (4.3) ความคืบหน้าของโครงการด้าน IT ในภาพรวม และโครงการที่สำคัญ (4.4) การปฏิบัติงานด้าน IT ของบุคคลภายนอก เช่น ผลการดำเนินการตามข้อตกลงการให้บริการ (service level agreement) เป็นต้น (4.5) ผลการทดสอบแผนฉุกเฉินด้าน IT และการใช้งานแผน (ถ้ามี)
1.2 โครงสร้างการกำกับดูแล	
ส่วนที่ 2 การกำกับดูแลและบริหารจัดการความเสี่ยงด้าน IT ในระดับองค์กร 2.1 สำนักงานสอบบัญชีต้องจัดให้มีโครงสร้างการกำกับดูแลและ	สำนักงานสอบบัญชีควรจัดให้มีโครงสร้างการกำกับดูแลและบริหารจัดการความเสี่ยงด้าน IT ที่มีการถ่วงดุลอำนาจ (check and balance) และมีการแบ่งแยกหน้าที่ (segregation of duties) อย่างเหมาะสม ตามหลักการแบ่งแยกหน้าที่ 3 ระดับ ได้แก่ (1) การปฏิบัติงาน (first line of defense) หมายถึง หน่วยงาน หรือ บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้าน IT และผู้ที่ใช้ระบบ IT ปฏิบัติงาน

ข้อกำหนด	แนวปฏิบัติ
บริหารจัดการความเสี่ยงด้าน IT โดยอย่างน้อยต้องมีลักษณะดังนี้ 2.1.1 ทำให้เกิดการถ่วงดุลอย่างเป็นอิสระ 2.1.2 สอดคล้องตามหลักการแบ่งแยกหน้าที่ 3 ระดับ (3 Lines of Defense : 3 LoDs) โดยมีการแบ่งแยกหน้าที่อย่างชัดเจนระหว่างการทำหน้าที่ด้าน IT ดังนี้ <u>ระดับที่ 1</u> (first line of defense) : การปฏิบัติงาน <u>ระดับที่ 2</u> (second line of defense) : การบริหารความเสี่ยงและกำกับดูแลการปฏิบัติตามกฎหมายและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง <u>ระดับที่ 3</u> (third line of defense) : การตรวจสอบ	(1.1) หน่วยงาน หรือ บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้าน IT มีหน้าที่ปฏิบัติงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบ ประเมินความเสี่ยงและควบคุมความเสี่ยงด้าน IT ติดตามและรายงานการปฏิบัติงานด้าน IT ต่อหัวหน้าสำนักงานสอบบัญชี หรือคณะกรรมการบริหารของสำนักงานสอบบัญชีที่ได้รับมอบหมาย (1.2) ผู้ที่ใช้ระบบ IT ปฏิบัติงาน มีหน้าที่ปฏิบัติตามนโยบายและระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงปลอดภัยด้าน IT รวมทั้งมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการประเมินและจัดการความเสี่ยงด้าน IT ที่เกี่ยวข้องกับการใช้งานระบบ (2) การบริหารความเสี่ยงและกำกับดูแลการปฏิบัติตามกฎหมายและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานด้าน IT (second line of defense) หมายถึง หน่วยงาน หรือ บุคลากรที่บริหารความเสี่ยงด้าน IT และหน่วยงาน หรือบุคลากรที่กำกับดูแลการปฏิบัติตามกฎหมายและหลักเกณฑ์ด้าน IT (2.1) หน่วยงาน หรือ บุคลากรบริหารความเสี่ยงด้าน IT (IT risk function) มีหน้าที่กำหนดกรอบนโยบาย และกระบวนการบริหารความเสี่ยงด้าน IT สนับสนุนให้มีการประเมินความเสี่ยงเป็นไปตามกรอบการบริหารความเสี่ยงที่กำหนด พร้อมทั้งให้คำปรึกษา ติดตามความเสี่ยง และทบทวนการควบคุมความเสี่ยงด้าน IT ให้อยู่ในระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ โดยมีการรวบรวมและเชื่อมโยงความเสี่ยงด้าน IT กับความเสี่ยงด้านอื่น และนำเสนอผลการบริหารความเสี่ยงต่อหัวหน้าสำนักงานสอบบัญชี หรือคณะกรรมการบริหารของสำนักงานสอบบัญชีที่ได้รับมอบหมาย (2.2) หน่วยงาน หรือ บุคลากร ที่กำกับดูแลการปฏิบัติตามกฎหมายและหลักเกณฑ์ด้าน IT (IT compliance function) มีหน้าที่ในการกำกับดูแลให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงติดตาม ให้คำปรึกษา และสอบทานด้านการปฏิบัติตามกฎหมายและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง (3) การตรวจสอบด้าน IT (third line of defense) หมายถึง หน่วยงานตรวจสอบด้าน IT ซึ่งมีหน้าที่ในการตรวจสอบการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่ทำหน้าที่ first line และ second line of defense เพื่อให้มั่นใจว่ามีการปฏิบัติตามนโยบาย มาตรฐาน และกฎหมายทางด้าน IT ที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานในระดับนี้อาจเป็นผู้ตรวจสอบภายใน หรือผู้ตรวจสอบภายนอกที่มีความเป็นอิสระจากหน่วยงานที่ทำหน้าที่ first line และ second line of defense
1.3 นโยบายที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลความเสี่ยงด้าน IT	
ส่วนที่ 2 การกำกับดูแลและบริหารจัดการความเสี่ยงด้าน IT ในระดับองค์กร 2.2 สำนักงานสอบบัญชีต้องจัดให้มีนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลความเสี่ยงด้าน IT เป็นลายลักษณ์อักษร โดยต้องได้รับ	

ข้อกำหนด	แนวปฏิบัติ
ความเห็นชอบจากหัวหน้าสำนักงานสอบบัญชี หรือคณะกรรมการบริหารของสำนักงานสอบบัญชี หรือคณะกรรมการที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าสำนักงานสอบบัญชี ดังนี้	
2.2.1 <u>นโยบายการบริหารจัดการความเสี่ยงด้าน IT (IT risk management policy)</u> มีเรื่องที่ต้องครอบคลุม ดังนี้ (1) บทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการความเสี่ยงด้าน IT (2) การจัดให้มีกระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงด้าน IT เพื่อให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้	กระบวนการบริหารจัดการความเสี่ยงด้าน IT ควรมีรายละเอียด ดังนี้ 1. เกณฑ์ความเสี่ยง (risk criteria) ควรครอบคลุมถึงโอกาสหรือความถี่ที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง และความมีนัยสำคัญหรือผลกระทบที่จะเกิดขึ้นเพื่อจัดลำดับความสำคัญในการบริหารจัดการความเสี่ยง 2. ระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (IT risk appetite) ควรผ่านการพิจารณาโดยคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง (ถ้ามี) และได้รับการอนุมัติจากหัวหน้าสำนักงานสอบบัญชี หรือคณะกรรมการบริหารของสำนักงานสอบบัญชี ทั้งนี้ ระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ควรสอดคล้องกับการบริหารและจัดการความเสี่ยงขององค์กร (enterprise risk management) (ถ้ามี) 3. การประเมินความเสี่ยง (risk assessment) ควรมีการประเมินความเสี่ยงอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงระบบ IT อย่างมีนัยสำคัญ โดยมีกระบวนการครอบคลุมอย่างน้อย ดังนี้ (1) การระบุความเสี่ยง (risk identification) จัดให้มีการระบุเหตุการณ์ความเสี่ยง (risk scenario) ด้าน IT ที่อาจจะเกิดขึ้นหรือที่เคยเกิดขึ้นจริงกับสำนักงานสอบบัญชีเอง หรือเกิดกับผู้อื่นที่ใช้งานเทคโนโลยีในลักษณะเดียวกัน รวมถึงภัยคุกคามทางไซเบอร์และช่องโหว่ต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินธุรกิจ โดยเหตุการณ์ความเสี่ยงดังกล่าวอาจมีสาเหตุมาจากปัจจัยภายใน (internal factor) เช่น กระบวนการปฏิบัติงาน ระบบงาน บุคลากร เป็นต้น รวมถึงปัจจัยภายนอกอื่น ๆ (external factor) เช่น การปฏิบัติตามกฎหมาย การใช้บริการ การเชื่อมต่อ หรือการเข้าถึงข้อมูลจากบุคคลภายนอก เป็นต้น (2) การวิเคราะห์ความเสี่ยง (risk analysis) จัดให้มีการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้าน IT เพื่อหาแนวทางในการจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม โดยครอบคลุมการดำเนินการอย่างน้อย ดังนี้ (2.1) กำหนดผู้รับผิดชอบต่อความเสี่ยง หรือเจ้าของความเสี่ยง (risk owner) (2.2) ระบุการควบคุมที่มีอยู่ในปัจจุบัน (existing control) (2.3) วิเคราะห์โอกาสหรือความถี่ที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง (likelihood) และความมีนัยสำคัญหรือผลกระทบที่จะเกิดขึ้น (potential impact) จากเหตุการณ์ดังกล่าว (3) การประเมินค่าความเสี่ยง (risk evaluation)

ข้อกำหนด	แนวปฏิบัติ
	จัดให้มีประเมินค่าความเสี่ยงด้าน IT เพื่อจัดลำดับในการบริหารความเสี่ยงอย่างเหมาะสม โดยครอบคลุมการดำเนินการอย่างน้อย ดังนี้ (3.1) ประเมินผลลัพธ์ที่ได้จากการวิเคราะห์ความเสี่ยง ได้แก่ ค่าโอกาสและผลกระทบ (likelihood และ potential impact) กับเกณฑ์ความเสี่ยง (risk criteria) ที่กำหนดไว้ เพื่อระบุระดับค่าความเสี่ยงของแต่ละเหตุการณ์ความเสี่ยงด้าน IT (3.2) จัดลำดับความเสี่ยงด้าน IT 4. การจัดการความเสี่ยง (risk treatment) ควรกำหนดให้มีแนวทางในการจัดการความเสี่ยงด้าน IT อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับผลการประเมินความเสี่ยง (risk assessment) เพื่อให้ความเสี่ยงที่เหลืออยู่ (residual risk) อยู่ในระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (risk appetite) โดยครอบคลุมการดำเนินการอย่างน้อย ดังนี้ (1) การกำหนดแนวทางในการจัดการความเสี่ยง โดยพิจารณาถึงความคุ้มค่าและวิธีการที่เหมาะสมกับสำนักงานสอบบัญชี เช่น การหยุดหรือหลีกเลี่ยงความเสี่ยง (risk avoidance) การลดหรือบรรเทาความเสี่ยง (risk mitigation) การโอนย้ายความเสี่ยงให้กับผู้อื่น (risk transference) และการยอมรับความเสี่ยงโดยการเสนอเหตุผลต่อหัวหน้าสำนักงานสอบบัญชี หรือคณะกรรมการบริหารของสำนักงานสอบบัญชี เพื่อตัดสินใจ (risk acceptance) เป็นต้น (2) การระบุรายละเอียดของงานที่ต้องดำเนินการ ผู้รับผิดชอบ และระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ (3) การประเมินระดับค่าความเสี่ยงที่เหลืออยู่ (residual risk) ว่าอยู่ในระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (4) การขออนุมัติแผนการบริหารจัดการความเสี่ยงจากหัวหน้าสำนักงานสอบบัญชี หรือคณะกรรมการบริหารของสำนักงานสอบบัญชีที่ได้รับมอบหมาย (5) การสื่อสารแผนการบริหารจัดการความเสี่ยงให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบ 5. การจัดทำทะเบียนความเสี่ยง (risk register) ควรจัดให้มีทะเบียนความเสี่ยง (risk register) เพื่อบันทึกผลการประเมินความเสี่ยง และแนวทางในการจัดการความเสี่ยง โดยมีตัวอย่างรายละเอียด ดังนี้ (1) วันที่ประเมินความเสี่ยง (2) รายละเอียดเหตุการณ์ความเสี่ยง (3) โอกาสหรือความถี่ที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง (likelihood) (4) ความมีนัยสำคัญหรือผลกระทบที่จะเกิดขึ้น (potential impact) (5) ระดับค่าความเสี่ยงก่อนการควบคุม (inherent risk)

ข้อกำหนด	แนวปฏิบัติ
	(6) แนวทางจัดการความเสี่ยง (risk treatment) (7) เจ้าของความเสี่ยง (risk owner) (8) ระดับความเสี่ยงที่เหลืออยู่ (residual risk) (9) สถานะของการจัดการความเสี่ยง (status of risk treatment) 6. การติดตามและทบทวนความเสี่ยง (risk monitor and review) ควรจัดให้มีกระบวนการติดตามและทบทวนความเสี่ยงด้าน IT โดยครอบคลุมการดำเนินการดังนี้ (1) การกำหนดผู้รับผิดชอบในการติดตามและทบทวนความเสี่ยง (2) การกำหนดดัชนีชี้วัดความเสี่ยงด้าน IT ที่สำคัญ (IT key risk indicator) เพื่อให้สามารถติดตามแนวโน้มของความเสี่ยง และสามารถทบทวนมาตรการควบคุมความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ (3) การติดตามความคืบหน้าของการดำเนินงานตามแผนการบริหารจัดการความเสี่ยงด้าน IT 7. การรายงานความเสี่ยง (risk reporting) ควรจัดให้มีการรายงานความเสี่ยง และผลการบริหารจัดการความเสี่ยงด้าน IT ต่อหัวหน้าสำนักงานสอบบัญชี หรือคณะกรรมการบริหารของสำนักงานสอบบัญชีอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยครอบคลุมรายละเอียดอย่างน้อย ดังนี้ (1) ผลการประเมินและจัดการความเสี่ยงด้าน IT (2) แนวโน้มความเสี่ยงด้าน IT ที่อาจมีผลกระทบกับสำนักงานสอบบัญชี (3) ความคืบหน้าของการดำเนินงานตามแผนการบริหารจัดการความเสี่ยงด้าน IT
2.2.2 <u>นโยบายการรักษาความมั่นคงปลอดภัยด้าน IT (IT security policy)</u> มีเรื่องที่ต้องครอบคลุม ดังนี้ (1) โครงสร้างการบริหารงานเพื่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัยด้าน IT (2) การบริหารจัดการบุคลากร และบุคคลภายนอก (3) การบริหารจัดการทรัพย์สินด้าน IT (4) การรักษาความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูล (5) การควบคุมการเข้าถึงข้อมูลและระบบ IT (6) การควบคุมการเข้ารหัส	[ไม่มีการกำหนดแนวปฏิบัติไว้เป็นการเฉพาะ]

ข้อกำหนด	แนวปฏิบัติ
(7) การรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางกายภาพและสภาพแวดล้อม (8) การรักษาความมั่นคงปลอดภัยในการปฏิบัติงานด้าน IT (9) การรักษาความมั่นคงปลอดภัยเกี่ยวกับระบบเครือข่ายสื่อสาร (10) การบริหารจัดการโครงการด้าน IT และการจัดหา พัฒนา และบำรุงรักษาระบบ IT (11) การบริหารจัดการเหตุการณ์ผิดปกติด้าน IT (12) แผนฉุกเฉินด้าน IT	
2.3 สำนักงานสอบบัญชีต้องจัดให้มีการดำเนินการตามนโยบายในข้อ 2.2 ดังนี้ 2.3.1 สื่อสารนโยบายตามข้อ 2.2 ให้แก่บุคลากรของสำนักงานสอบบัญชีและบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องรับทราบตามบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบ และสิทธิการเข้าถึงข้อมูล ในลักษณะที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย เพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องดังกล่าวเข้าใจและสามารถปฏิบัติตามนโยบายได้อย่างถูกต้อง	1. ในการสื่อสารนโยบายให้กับบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้อง สำนักงานสอบบัญชีควรพิจารณาถึงรายละเอียดที่บุคคลภายนอกควรรู้เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานสอบบัญชี โดยคำนึงถึงความลับของข้อมูลด้วย
2.3.2 กำหนดขั้นตอนและวิธีปฏิบัติงานให้เป็นไปตามนโยบายตามข้อ 2.2	1. สำนักงานสอบบัญชีควรกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับระบบ IT เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้าน IT สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องและเป็นไปตามนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลความเสี่ยงด้าน IT 2. สำนักงานสอบบัญชีควรกำหนดวิธีปฏิบัติสำหรับการอนุมัติยกเว้น (exception) กรณีที่มีความจำเป็นให้ไม่สามารถปฏิบัติตามขั้นตอนและวิธีปฏิบัติงานที่สำนักงานสอบบัญชีกำหนดไว้ โดยจัดให้มีการประเมินความเสี่ยง ควบคุมความเสี่ยงอย่างเพียงพอเหมาะสม และขออนุมัติยกเว้นจากผู้มีอำนาจก่อนดำเนินการต่อไป พร้อมนี้ ควรจัดเก็บหลักฐานการอนุมัติยกเว้นดังกล่าวอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร 3. สำนักงานสอบบัญชีควรจัดให้มีการสอบทานความเหมาะสมของรายการขออนุมัติยกเว้น ตลอดจนแนวทางการควบคุมความเสี่ยงอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อทบทวนแนวทางการดำเนินการให้มีความเหมาะสมต่อความเสี่ยงที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมการประกอบธุรกิจและการใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศในการประกอบธุรกิจ

ข้อกำหนด	แนวปฏิบัติ
2.3.3 ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงนโยบายตามข้อ 2.2 ต้องสื่อสารให้บุคคลที่เกี่ยวข้องได้รับทราบอย่างทั่วถึง และต้องปรับปรุงขั้นตอนและวิธีปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว	[ไม่มีการกำหนดแนวปฏิบัติไว้เป็นการเฉพาะ]
2.4 สำนักงานสอบบัญชีต้องทบทวนหรือปรับปรุงนโยบายตามข้อ 2.2 อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และโดยไม่ชักช้าเมื่อมีเหตุการณ์ใด ๆ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการกำกับดูแลและบริหารจัดการความเสี่ยงด้าน IT อย่างมีนัยสำคัญ	[ไม่มีการกำหนดแนวปฏิบัติไว้เป็นการเฉพาะ]

หมวดที่ 2 การรักษาความมั่นคงปลอดภัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology Security)

ข้อกำหนด	แนวปฏิบัติ
2.1 โครงสร้างการบริหารงานเพื่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัยด้าน IT (organization of information technology security)	
ส่วนที่ 1 โครงสร้างการบริหารงานเพื่อการรักษาความมั่นคงปลอดภัยด้าน IT (organization of information technology security) สำนักงานสอบบัญชีต้องดำเนินการจัดให้มีโครงสร้างดังกล่าว โดยมีลักษณะอย่างน้อยดังนี้	
1.1 กำหนดโครงสร้างภายในองค์กร (organizational structure) ในการปฏิบัติงานด้าน IT โดยมีรายละเอียดหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากรเป็นลายลักษณ์อักษร	สำหรับสำนักงานสอบบัญชีที่ไม่ได้จัดตั้งหน่วยงานที่ปฏิบัติงานด้าน IT ภายใน แต่มีการว่าจ้างบุคลากรภายนอกมาปฏิบัติงานด้าน IT ให้กับสำนักงานสอบบัญชี หรือ บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้าน IT เป็นพนักงานของสำนักงานสอบบัญชีเครือข่าย โครงสร้างภายในองค์กรในการปฏิบัติงานด้าน IT ควรมีลักษณะอย่างน้อยดังนี้ ● มีการระบุหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากรที่ทำหน้าที่กำกับดูแลและสอบทานการปฏิบัติงานของบุคลากรภายนอก หรือพนักงานของสำนักงานสอบบัญชีเครือข่ายที่มาปฏิบัติงานด้าน IT
1.2 มีการสอบทานการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันความเสี่ยงในการรักษาความมันคงปลอดภัยของระบบ IT ที่อาจเกิดขึ้นในการปฏิบัติงาน	สำนักงานสอบบัญชีควรจัดให้มีการแบ่งแยกหน้าที่ในการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยของระบบ IT อย่างชัดเจน เพื่อให้มีการสอบทานการปฏิบัติงานระหว่างกัน เพื่อลดข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงานและลดโอกาสการกระทำผิด (fraud) เช่น แบ่งแยกผู้พัฒนาระบบงาน (developer) ออกจากผู้มีสิทธิในการนำระบบขึ้นใช้งานจริง เป็นต้น ทั้งนี้ กรณีที่ไม่สามารถแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบได้เนื่องจากข้อจำกัดทางด้านขนาดของธุรกิจหรือบุคลากร สำนักงานสอบบัญชีควรจัดให้มีมาตรการควบคุมทดแทน เช่น การจัดให้มีกระบวนการติดตามและตรวจสอบการปฏิบัติงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอ หรือ ทุก ๆ การเปลี่ยนแปลงทางด้าน IT ต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้มีอำนาจ เป็นต้น
2.2 การบริหารจัดการบุคลากร และบุคคลภายนอก	
ส่วนที่ 2 การบริหารจัดการบุคลากร และบุคคลภายนอก	
2.2.1 การบริหารจัดการบุคลากร	
<u>บุคลากรที่ต้องบริหารจัดการ</u> 2.1 บุคลากรที่เกี่ยวข้องหรือที่ใช้ระบบ IT ปฏิบัติงาน	

ข้อกำหนด	แนวปฏิบัติ
<u>การบริหารจัดการ</u> สำนักงานสอบบัญชีต้องบริหารจัดการบุคลากรตามข้อ 2.1 อย่างเหมาะสม โดยดำเนินการอย่างน้อยดังนี้ (1) มีกระบวนการคัดเลือกบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ดังนี้ (1.1) คำนึงถึงความรู้ ความสามารถ และความเพียงพอในการปฏิบัติงาน (1.2) มีการตรวจสอบข้อมูลของบุคลากรก่อนการว่าจ้างอย่างเพียงพอและสอดคล้องกับความเสี่ยงของตำแหน่งงานและหน้าที่ความรับผิดชอบ	[ไม่มีการกำหนดแนวปฏิบัติไว้เป็นการเฉพาะ]
(2) มีข้อกำหนดให้บุคลากรทำความเข้าใจ รับทราบและลงนามยอมรับในเรื่องดังนี้ (2.1) บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากรดังกล่าวเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยด้าน IT (2.2) non-disclosure agreement	1. สำนักงานสอบบัญชีควรให้บุคลากรที่ได้รับการว่าจ้างทำความเข้าใจ รับทราบ และลงนามยอมรับเงื่อนไขการว่าจ้างงานหรือระเบียบข้อบังคับภายในองค์กร นโยบายการรักษาความมั่นคงปลอดภัยด้าน IT และข้อตกลงการไม่เปิดเผยข้อมูล (non-disclosure agreement) ก่อนเริ่มปฏิบัติงาน 2. non-disclosure agreement ควรมีเนื้อหาขั้นต่ำ ดังนี้ (1) ความเป็นเจ้าของข้อมูลสำคัญทางธุรกิจ ทรัพย์สินทางปัญญา และการป้องกันการรั่วไหลของข้อมูล (2) ความรับผิดชอบในการเก็บรักษาความลับ และไม่เปิดเผยข้อมูลโดยไม่ได้รับอนุญาต (3) การแจ้งเตือนและรายงานผู้เกี่ยวข้องหากพบการรั่วไหลหรือเปิดเผยข้อมูลโดยไม่ได้รับอนุญาต (4) การดำเนินการกรณีละเมิดหรือยกเลิกข้อตกลง รวมทั้งข้อกำหนดในการคืนหรือทำลายข้อมูลที่มีความสำคัญเมื่อสิ้นสุดข้อตกลง
(3) สร้างความตระหนักรู้ถึงความเสี่ยงด้าน IT ให้แก่บุคลากรที่ปฏิบัติงาน ซึ่งสามารถเข้าถึงข้อมูลหรือระบบงานภายในองค์กร เพื่อให้บุคลากรดังกล่าวสามารถใช้งานระบบ IT ได้อย่างปลอดภัย	1. สำนักงานสอบบัญชีควรส่งเสริมและพัฒนาความรู้ด้าน IT ให้แก่บุคลากรอย่างสม่ำเสมอ เช่น การจัดการอบรมภายในองค์กร หรือส่งบุคลากรเข้าร่วมฝึกอบรมภายนอกองค์กร เป็นต้น เพื่อให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจถึงการใช้งาน IT ที่ถูกต้องปลอดภัย และลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้งาน IT โดยมีเนื้อหา เช่น (1) การรักษาความมั่นคงปลอดภัยด้าน IT (2) ความเสี่ยงด้าน IT และภัยคุกคามทางไซเบอร์ (3) หลักเกณฑ์และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ IT เป็นต้น

ข้อกำหนด	แนวปฏิบัติ
	2. สำนักงานสอบบัญชีควรทบทวนแผนการส่งเสริมและพัฒนาความรู้ด้าน IT (training program) อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อให้มั่นใจว่าเนื้อหาและรายละเอียดของแผนงานที่เกี่ยวข้องยังคงเพียงพอเหมาะสมกับแนวโน้มความเสี่ยงด้าน IT ในปัจจุบัน 3. สำนักงานสอบบัญชีควรจัดให้มีการเสริมสร้างความตระหนักเรื่องการรักษาความมั่นคงปลอดภัยด้าน IT และความเสี่ยงด้าน IT อย่างสม่ำเสมอ ให้แก่บุคลากร (user) ที่สามารถเข้าถึงข้อมูลที่มีความสำคัญของสำนักงานสอบบัญชีหรือข้อมูลของลูกค้า เช่น การทดสอบเรื่องอีเมลหลอกลวง (phishing) การทดสอบเรื่องวิศวกรรมสังคม (social engineering) และการซักซ้อมแผนเพื่อเตรียมความพร้อมรับมือกับการโจมตีทางไซเบอร์ เป็นต้น
(4) กำหนดให้บุคลากรงดเว้นการใช้งานระบบ IT ในลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่สำนักงานสอบบัญชี หรือที่เป็นการกระทำผิดกฎหมาย หรือข้อกำหนดและจรรยาบรรณที่สำนักงานสอบบัญชีกำหนดไว้	1. สำนักงานสอบบัญชีควรจัดให้มีนโยบายการใช้งาน IT ที่ยอมรับได้ (acceptable use policy) โดยมีรายละเอียดครอบคลุมขอบเขตความรับผิดชอบของผู้ใช้งาน IT สิ่งที่ผู้ใช้งานพึงปฏิบัติ และสิ่งที่ผู้ใช้งานห้ามปฏิบัติ 2. สำนักงานสอบบัญชีควรสื่อสารนโยบายการใช้งาน IT ที่ยอมรับได้ (acceptable use policy) ให้ผู้ใช้งานรับทราบ และลงนามยอมรับนโยบายดังกล่าว
(5) กำหนดมาตรการในการลงโทษบุคลากรที่มีพฤติกรรมฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามนโยบายและมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยในการปฏิบัติงานด้าน IT	[ไม่มีการกำหนดแนวปฏิบัติไว้เป็นการเฉพาะ]
(6) กำหนดขั้นตอนปฏิบัติเมื่อสิ้นสุดการจ้างงาน หรือเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งงาน เพื่อป้องกันการละเมิดหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นต่อทรัพย์สินด้าน IT	1. สำนักงานสอบบัญชีควรจัดให้มีกระบวนการรองรับเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งงาน และสิ้นสุดการจ้างงาน เช่น การคืนทรัพย์สินขององค์กร การปรับปรุงสิทธิให้เป็นปัจจุบัน การยกเลิกสิทธิเมื่อหมดหน้าที่และความรับผิดชอบ เป็นต้น รวมทั้งมีการสื่อสารให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบถึงการเปลี่ยนแปลงสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบ
2.2.2 การบริหารจัดการบุคคลภายนอก (third-party management)	
<u>บุคลากรที่ต้องบริหารจัดการ</u> 2.2 บุคคลภายนอก ในกรณีที่สำนักงานสอบบัญชีมีการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งดังนี้ ● ใช้บริการงานด้าน IT จากบุคคลภายนอก ● เชื่อมต่อระบบ IT กับบุคคลภายนอก	แม้ในปัจจุบัน สำนักงานสอบบัญชียังไม่มีการว่าจ้างบุคคลภายนอกมาดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งดังนี้ ● ใช้บริการงานด้าน IT จากบุคคลภายนอก ● เชื่อมต่อระบบ IT กับบุคคลภายนอก ● อนุญาตให้บุคคลภายนอกสามารถเข้าถึงข้อมูลสำคัญหรือข้อมูลของลูกค้าของสำนักงานสอบบัญชีได้

ข้อกำหนด	แนวปฏิบัติ
• อนุญาตให้บุคคลภายนอกสามารถเข้าถึงข้อมูลสำคัญหรือข้อมูลของลูกค้าของสำนักงานสอบบัญชีได้	อย่างไรก็ดี สำนักงานสอบบัญชีต้องจัดทำนโยบายและแนวปฏิบัติสำหรับการว่าจ้างบุคคลภายนอกอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร ให้ครอบคลุมรายละเอียดอย่างน้อย ดังนี้
<u>การบริหารจัดการ</u> สำนักงานสอบบัญชีต้องบริหารจัดการบุคคลภายนอกตามข้อ 2.2 ดังนี้ (1) ประเมินความเสี่ยงจากการใช้บริการ การเชื่อมต่อหรือการเข้าถึงข้อมูลจากบุคคลภายนอก รวมถึงผู้รับดำเนินการช่วง (subcontract) จากบุคคลภายนอก	1. สำนักงานสอบบัญชีควรประเมินความเสี่ยงและผลกระทบในเรื่องดังต่อไปนี้ก่อน • การใช้บริการงานด้าน IT จากบุคคลภายนอก • การเชื่อมต่อระบบ IT กับบุคคลภายนอก • การอนุญาตให้บุคคลภายนอกสามารถเข้าถึงข้อมูลสำคัญหรือข้อมูลของลูกค้าที่ควบคุมดูแลโดยสำนักงานสอบบัญชีได้ โดยคำนึงถึงความเสี่ยง ดังนี้ (1) ความเสี่ยงด้านกฎหมาย และกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ เช่น กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ กฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล กฎหมายเกี่ยวกับธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และ The EU General Data Protection Regulation (GDPR) เป็นต้น (2) ความเสี่ยงจากการกำกับดูแลและบริหารจัดการบุคคลภายนอกที่ไม่รัดกุมเพียงพอ เช่น การไม่สามารถตรวจสอบการดำเนินงานของบุคคลภายนอกได้ด้วยตนเอง เป็นต้น (3) ความเสี่ยงจากการพึ่งพาบุคคลภายนอกรายใดรายหนึ่งเป็นหลัก (third party/vendor locked-in) ซึ่งทำให้มีข้อจำกัดในการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี ผู้ให้บริการ หรือข้อจำกัดในการนำระบบหรือข้อมูลกลับมาดำเนินการเอง (4) ความเสี่ยงด้าน IT และภัยทางไซเบอร์ เช่น ระบบที่ให้บริการโดยบุคคลภายนอกเกิดขัดข้อง ระบบของบุคคลภายนอกมีช่องโหว่ทำให้ข้อมูลเกิดการสูญหายหรือรั่วไหล เป็นต้น (5) ความเสี่ยงกรณีบุคคลภายนอกให้ผู้อื่นดำเนินการแทน (sub-contracting) เช่น subcontractor ปฏิบัติงานบกพร่อง เป็นต้น 2. สำนักงานสอบบัญชีควรจัดให้มีการกำหนดระดับความมีนัยสำคัญของบุคคลภายนอกแต่ละราย
(2) กำหนดวิธีปฏิบัติและหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกบุคคลภายนอก	1. สำนักงานสอบบัญชีควรกำหนดกระบวนการและหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกบุคคลภายนอกอย่างชัดเจน และเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้มั่นใจว่าผู้ให้บริการภายนอกจะสามารถให้บริการได้ตรงตามความต้องการของสำนักงานสอบบัญชี ทั้งนี้ ในการตัดสินใจใช้บริการ การเชื่อมต่อ หรือการเข้าถึงข้อมูลจากบุคคลภายนอก ที่มีความเสี่ยงหรือมีนัยสำคัญควรได้รับความเห็นชอบจากหัวหน้าสำนักงานสอบบัญชีหรือคณะกรรมการบริหารของสำนักงานสอบบัญชีที่ได้รับมอบหมาย 2. สำนักงานสอบบัญชีควรประเมินศักยภาพบุคคลภายนอก (due diligence) ให้สอดคล้องกับระดับความเสี่ยง และความมีนัยสำคัญ

ข้อกำหนด	แนวปฏิบัติ
	ของบุคคลภายนอก โดยคำนึงถึงเรื่องดังต่อไปนี้ (1) ฐานะทางการเงิน ชื่อเสียง ความรู้ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์ และความสามารถในการให้บริการในช่วงที่ผ่านมา (2) การบริหารจัดการความเสี่ยง การควบคุมภายใน การตรวจสอบภายใน และการติดตามผลการปฏิบัติงาน (3) การรักษาความมั่นคงปลอดภัยด้าน IT (4) การบริหารจัดการความต่อเนื่องทางธุรกิจ และความพร้อมรับมือภัยหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ (5) การปฏิบัติตามกฎหมายและกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง เช่น การขอตรวจสอบเอกสารหลักฐานหรือใบรับรองจากบุคคลภายนอกในการดำเนินการตามกฎหมายและกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง หรือการตรวจสอบประวัติด้านการกระทำความผิด เป็นต้น (6) การปฏิบัติตามมาตรฐานสากลด้าน IT เช่น การตรวจสอบเอกสารหลักฐานการได้รับการรองรับตามมาตรฐาน ISO 27001 เป็นต้น โดยในการรับรองการปฏิบัติตามมาตรฐานสากล สำนักงานสอบบัญชีควรพิจารณาว่า บุคคลภายนอกได้รับการรับรองในระบบที่สำคัญ หรือระบบที่สำนักงานสอบบัญชีใช้บริการ เชื่อมต่อ หรือเข้าถึงข้อมูล หรือได้รับการรับรองครอบคลุมทั้งองค์กร (7) การใช้เทคโนโลยีแบบเปิด (open technology) เพื่อให้สามารถนำระบบหรือข้อมูลไปใช้งานหรือเชื่อมโยงกับระบบอื่นได้ (interoperability) และลดข้อจำกัดในการย้ายหรือเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี ผู้ให้บริการ หรือพันธมิตร รวมถึงข้อจำกัดในการนำระบบหรือข้อมูลกลับมาดำเนินการเอง (8) กรณีที่บุคคลภายนอกมอบหมายการปฏิบัติงานที่สำคัญให้กับบุคคลอื่นต่อ (sub-contracting to another supplier) สำนักงานสอบบัญชีควรพิจารณารายละเอียดด้านความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศของบุคคลดังกล่าวด้วย
(3) กำหนดบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของสำนักงานสอบบัญชีและบุคคลภายนอกอย่างชัดเจนและเป็นลายลักษณ์อักษร	1. สำนักงานสอบบัญชีควรจัดทำสัญญาหรือข้อตกลงการใช้บริการ การเชื่อมต่อ หรือการเข้าถึงข้อมูลจากบุคคลภายนอกอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร โดยมีการลงนามร่วมกันระหว่างสำนักงานสอบบัญชีและบุคคลภายนอก เพื่อให้มั่นใจได้ว่าบุคคลภายนอกมีหน้าที่รับผิดชอบในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของระบบ IT ในระดับที่เหมาะสม โดยมีรายละเอียดสอดคล้องกับความเสี่ยง และความมีนัยสำคัญของบุคคลภายนอก ดังนี้ (1) ขอบเขตการให้บริการ การเชื่อมต่อ และการเข้าถึงข้อมูลจากบุคคลภายนอก (2) บทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของบุคคลภายนอกและสำนักงานสอบบัญชี (3) มาตรฐานขั้นต่ำในการปฏิบัติงานของบุคคลภายนอก เช่น การรักษาความปลอดภัยของระบบ IT การรักษาความลับของข้อมูล และการไม่นำข้อมูลไปใช้นอกเหนือจากที่ระบุไว้ในสัญญาหรือข้อตกลงการให้บริการ เป็นต้น (4) ข้อตกลงระดับการให้บริการด้าน IT (service level agreement: SLA) สำหรับการใช้บริการจากบุคคลภายนอก (5) การติดตามและรายงานผลการปฏิบัติงานของบุคคลภายนอก ซึ่งครอบคลุมถึงการแจ้งการเปลี่ยนแปลงหรือปัญหาที่สำคัญ และ

ข้อกำหนด	แนวปฏิบัติ
	การรายงานเหตุการณ์ผิดปกติอย่างทันการณ์ (6) รายชื่อ และช่องทางการติดต่อในกรณีเกิดปัญหาเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของระบบ IT (7) การทำลายข้อมูลเมื่อสิ้นสุดหรือยกเลิกการใช้บริการ การเชื่อมต่อ และการเข้าถึงข้อมูลจากบุคคลภายนอก (8) เงื่อนไขหรือสิทธิของสำนักงานสอบบัญชีในการเปลี่ยนแปลง ยุติ หรือยกเลิกสัญญาหรือข้อตกลงกับบุคคลภายนอก เช่น กรณีที่บุคคลภายนอกมีการละเมิดสัญญาหรือข้อตกลง เป็นต้น (9) การจัดให้มีแผนฉุกเฉินด้าน IT (IT contingency plan) ที่สอดคล้องกับแผนฉุกเฉินด้าน IT ของสำนักงานสอบบัญชี (10) ความรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดจากบุคคลภายนอก เช่น กรณีการให้บริการไม่เป็นไปตาม SLA ที่กำหนดไว้ เป็นต้น หากมีข้อจำกัดในการระบุรายละเอียดและกำหนดเงื่อนไขที่สำคัญลงในข้อตกลงหรือสัญญาที่ทำกับบุคคลภายนอก สำนักงานสอบบัญชีควรมีการประเมินความเสี่ยงและพิจารณาแนวทางควบคุมความเสี่ยงที่เพียงพอเหมาะสม พร้อมทั้งขออนุมัติยกเว้น (exception) จากผู้มีอำนาจ
(4) กรณีบุคคลภายนอกซึ่งเป็นผู้ให้บริการงานด้าน IT รายที่มีนัยสำคัญตามผลการประเมินความเสี่ยงในข้อ 2.2 (1) ข้อตกลงหรือสัญญาการให้บริการต้องระบุสิทธิให้สำนักงานสอบบัญชี สำนักงาน ก.ล.ต. และผู้ตรวจสอบภายนอกที่ได้รับการแต่งตั้งจากสำนักงานสอบบัญชีหรือสำนักงาน ก.ล.ต. สามารถเข้าตรวจสอบการดำเนินงานและการควบคุมภายในของบุคคลภายนอกดังกล่าวได้ หากมีเหตุจำเป็นทำให้สำนักงานสอบบัญชีไม่สามารถระบุสิทธิในการเข้าตรวจสอบตามวรรคหนึ่งไว้ในข้อตกลงหรือสัญญา สำนักงานสอบบัญชีต้องมีมาตรการประเมินหรือติดตามการดำเนินงานและการควบคุมภายในของบุคคลภายนอกให้รัดกุมเพียงพอสอดคล้องกับความเสี่ยงและความมีนัยสำคัญของการใช้บริการ การเชื่อมต่อ หรือการเข้าถึงข้อมูล	1. สำนักงานสอบบัญชีควรกำหนดสิทธิให้สำนักงานสอบบัญชี สำนักงาน ก.ล.ต. และผู้ตรวจสอบภายนอกที่ได้รับการแต่งตั้งจากสำนักงานสอบบัญชี หรือ สำนักงาน ก.ล.ต. สามารถเข้าตรวจสอบการดำเนินงานด้าน IT และการควบคุมภายในของบุคคลภายนอกที่ให้บริการงานด้าน IT รายที่มีนัยสำคัญ โดยระบุไว้เป็นส่วนหนึ่งของข้อตกลงหรือสัญญาการให้บริการ ในกรณีที่ไม่สามารถระบุสิทธิดังกล่าวได้ สำนักงานสอบบัญชีควรพิจารณาเลือกใช้บุคคลภายนอกที่มีการดำเนินการตรวจสอบด้าน IT โดยผู้ตรวจสอบภายนอกที่มีความเป็นอิสระและได้มาตรฐานสากล เช่น ผลการตรวจสอบตามมาตรฐาน SSAE 18 (SOC 2 Type 2 Report : ความสามารถในการรักษาข้อมูลที่ sensitive สำหรับ cloud-based service provider) เป็นต้น นอกจากนี้ สำนักงานสอบบัญชีควรพิจารณารายละเอียดของผลการตรวจสอบที่จัดทำโดยผู้ตรวจสอบภายนอกอย่างเหมาะสม

ข้อกำหนด	แนวปฏิบัติ
(5) มี non-disclosure agreement สำหรับบุคคลภายนอกหรือผู้รับดำเนินการช่วงของบุคคลภายนอก ในกรณีที่บุคคลดังกล่าวสามารถเข้าถึงข้อมูลสำคัญของสำนักงานสอบบัญชีหรือข้อมูลของลูกค้า	1. non-disclosure agreement ควรมีรายละเอียดครอบคลุมขอบเขตความรับผิดชอบในการเก็บรักษาความลับ การไม่เปิดเผยข้อมูลโดยไม่ได้รับอนุญาต การรายงานสำนักงานสอบบัญชีเมื่อพบการรั่วไหลหรือเปิดเผยข้อมูลโดยไม่ได้รับอนุญาต และการทำลายข้อมูลที่มีความสำคัญเมื่อสิ้นสุดข้อตกลงหรือสัญญา
(6) กำกับดูแล ติดตาม และบริหารจัดการความเสี่ยงจากการใช้บริการ การเชื่อมต่อหรือการเข้าถึงข้อมูลจากบุคคลภายนอก โดยต้องสอดคล้องกับระดับความเสี่ยงและระดับความมีนัยสำคัญของบุคคลภายนอก	1. สำนักงานสอบบัญชีควรกำกับดูแล ติดตาม และบริหารจัดการความเสี่ยงจากการใช้บริการ การเชื่อมต่อ หรือการเข้าถึงข้อมูลจากบุคคลภายนอกให้สอดคล้องกับความเสี่ยง และความมีนัยสำคัญของบุคคลภายนอก โดยครอบคลุมการดำเนินการอย่างน้อย ดังนี้ (1) กำหนดผู้รับผิดชอบในการติดตามผลการปฏิบัติงานของบุคคลภายนอกอย่างต่อเนื่อง โดยพิจารณาตามขอบเขต ระดับความเสี่ยงและความมีนัยสำคัญของการใช้บริการ การเชื่อมต่อ หรือการเข้าถึงข้อมูลจากบุคคลภายนอก (2) จัดให้มีทะเบียนบุคคลภายนอก เพื่อให้สามารถใช้ในการบริหารจัดการความเสี่ยง ติดตาม และตรวจสอบการปฏิบัติงานของบุคคลภายนอกได้อย่างครบถ้วนต่อเนื่อง โดยมีรายละเอียดครอบคลุม - ชื่อบุคคลภายนอก - รายละเอียดของการใช้บริการ การเชื่อมต่อ หรือการเข้าถึงข้อมูลจากบุคคลภายนอก - ระดับความเสี่ยงและระดับความมีนัยสำคัญ - วันเริ่มต้นและสิ้นสุดสัญญาหรือข้อตกลง (3) จัดให้มีมาตรการควบคุมและติดตามสิทธิการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศของบุคคลภายนอกอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สิทธิดังกล่าวเป็นไปตามหลักความจำเป็นต้องรู้ (need-to-know basis) (4) กำหนดให้บุคคลภายนอกรายงานเหตุการณ์ผิดปกติที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องให้สำนักงานสอบบัญชีได้รับทราบอย่างทันการณ์ (5) ประเมินผลการปฏิบัติงานหรือผลการให้บริการของบุคคลภายนอก ทั้งในด้านประสิทธิภาพของบริการ การรักษาความมั่นคงปลอดภัยด้าน IT และการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เมื่อจะต่อสัญญาหรือเมื่อถึงรอบระยะเวลาที่สำนักงานสอบบัญชีกำหนด (6) ทบทวนคุณสมบัติบุคคลภายนอกอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มั่นใจว่าบุคคลภายนอกยังคงมีคุณสมบัติที่เหมาะสม
(7) รักษาความมั่นคงปลอดภัยด้าน IT จากการใช้บริการการเชื่อมต่อ หรือการเข้าถึงข้อมูลจากบุคคลภายนอก	1. สำนักงานสอบบัญชีควรมีแนวทางการดูแลให้มั่นใจว่าการใช้บริการ การเชื่อมต่อ หรือการเข้าถึงข้อมูลจากบุคคลภายนอกมีการรักษาความมั่นคงปลอดภัยด้าน IT ตามกรอบหลักการที่สำคัญ 3 ประการ คือ การธำรงไว้ซึ่งความลับ (confidentiality) ความถูกต้องครบถ้วน (integrity) และสภาพพร้อมใช้งาน (availability) ของระบบและข้อมูล และสอดคล้องกับนโยบายและมาตรการรักษา

ข้อกำหนด	แนวปฏิบัติ
ที่สอดคล้องกับมาตรฐานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยด้าน IT ของสำนักงานสอบบัญชี	ความมั่นคงปลอดภัยด้าน IT ของสำนักงานสอบบัญชีหรือมาตรฐานสากลที่เกี่ยวข้อง เช่น ISO/IEC 27001 หรือ เกณฑ์ในการกำกับดูแลด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานก.ล.ต เป็นต้น โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับระดับความเสี่ยง และความมีนัยสำคัญของบุคคลภายนอก
(8) เตรียมความพร้อมรับมือต่อเหตุการณ์ผิดปกติด้าน IT ที่อาจเกิดขึ้นและมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญเพื่อให้สามารถให้บริการหรือดำเนินธุรกิจได้อย่างต่อเนื่อง	1. สำนักงานสอบบัญชีควรจัดให้มีแผนรองรับในกรณีที่บุคคลภายนอกเกิดเหตุการณ์ผิดปกติด้าน IT (incident response plan) ซึ่งมีผลกระทบกับการดำเนินการของสำนักงานสอบบัญชีโดยครอบคลุมเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ความปลอดภัยทางไซเบอร์และเหตุการณ์การละเมิดต่อข้อมูลส่วนบุคคล
2.3 การบริหารจัดการทรัพย์สินด้าน IT (IT asset management)	
ส่วนที่ 3 การบริหารจัดการทรัพย์สินด้าน IT (IT asset management) สำนักงานสอบบัญชีต้องจัดให้มีการบริหารจัดการทรัพย์สินด้าน IT เพื่อนำไปใช้ดำเนินการเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยด้าน IT ได้อย่างเหมาะสม ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน ดังนี้	
3.1 จัดทำทะเบียนรายการทรัพย์สินด้าน IT ประเภทฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ รวมถึงสิทธิในการใช้งานฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์	1. สำนักงานสอบบัญชีควรกำหนดระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพย์สินด้าน IT ครอบคลุมการจัดทำทะเบียนรายการทรัพย์สิน การปรับปรุงทะเบียนรายการทรัพย์สิน การยกเลิกและเรียกคืนทรัพย์สิน 2. สำนักงานสอบบัญชีควรจัดทำทะเบียนรายการทรัพย์สินด้าน IT ประเภทอุปกรณ์ (hardware) รวมถึง virtual machine ให้ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน โดยมีตัวอย่างของรายละเอียด ดังนี้ (1) เลขทะเบียนทรัพย์สิน (2) ประเภทฮาร์ดแวร์ (3) รายละเอียดทางเทคนิค ยี่ห้อ รุ่น (4) ระบบปฏิบัติการและเวอร์ชัน (5) เจ้าของทรัพย์สิน (6) ผู้ดูแลทรัพย์สิน (7) สถานที่ตั้ง (8) วันที่เริ่มใช้งาน/วันที่ติดตั้ง

ข้อกำหนด	แนวปฏิบัติ

(9) วันที่สิ้นสุดการรับประกัน หรือสิ้นสุดการใช้งานตามสัญญา

(10) ประเภทการครอบครอง (ซื้อ หรือเช่า)

<u>ตัวอย่างเช่น</u>

เลขทะเบียนทรัพย์สิน	ประเภท	รายละเอียด	ระบบปฏิบัติการ/เวอร์ชัน	เจ้าของทรัพย์สิน	ผู้ดูแลทรัพย์สิน	สถานที่ตั้ง	วันที่เริ่มใช้งาน	วันที่สิ้นสุดประกัน	การครอบครอง
RT123456	Switch	ยี่ห้อ CC รุ่น 1000 48 ports	A-OS 1.0.2	ฝ่าย IT	บริษัท A	สำนักงาน	1 มี.ค. 64	1 มี.ค. 67	ซื้อ
SV212224	Router	ยี่ห้อ JP รุ่น 3700 8 ports	13.2B	ฝ่าย IT	ฝ่าย IT	สำนักงาน	5 พ.ค. 64	5 พ.ค. 66	เช่า

3. สำนักงานสอบบัญชีควรจัดทำทะเบียนรายการทรัพย์สินด้าน IT ประเภทซอฟต์แวร์ (software) ให้ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน โดยมีตัวอย่างของรายละเอียด ดังนี้

(1) เลขทะเบียนทรัพย์สิน

(2) ชื่อซอฟต์แวร์

(3) รายละเอียดทางเทคนิค/การใช้งาน

(4) ระบบปฏิบัติการและเวอร์ชัน

(5) หน่วยงานภายในผู้เป็นเจ้าของซอฟต์แวร์

(6) วันที่ลงทะเบียนซอฟต์แวร์

(7) วันที่สิ้นสุดการใช้บริการ

(8) เลขทะเบียนทรัพย์สินฮาร์ดแวร์ที่อ้างอิง

<table>
<tr><th>ข้อกำหนด</th><th>แนวปฏิบัติ</th></tr>
<tr><td></td><td>ตัวอย่างเช่น
<table>
<tr><th>เลขทะเบียนทรัพย์สิน</th><th>ชื่อซอฟต์แวร์</th><th>รายละเอียดทางเทคนิค / การใช้งาน</th><th>ระบบปฏิบัติการและเวอร์ชัน</th><th>หน่วยงานภายในผู้เป็นเจ้าของซอฟต์แวร์</th><th>วันที่ลงทะเบียนซอฟต์แวร์</th><th>วันที่สิ้นสุดการใช้บริการ</th><th>เลขทะเบียนทรัพย์สินฮาร์ดแวร์ (เพื่อใช้อ้างอิง)</th></tr>
<tr><td>SP123456</td><td>Sheet processor pro</td><td>Software ประมวลผล sheet/excel</td><td>10.2.3A</td><td>IT</td><td>1 พ.ค. 64</td><td>1 ธ.ค. 69</td><td>SV123456</td></tr>
</table>
4. สำนักงานสอบบัญชีควรปรับปรุงทะเบียนทรัพย์สินสารสนเทศต่าง ๆ ให้ครบถ้วนและเป็นปัจจุบันอยู่อย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงระบบ IT อย่างมีนัยสำคัญ</td></tr>
<tr><td>3.2 กำหนดบุคคลหรือหน่วยงานซึ่งรับผิดชอบทรัพย์สินด้าน IT แต่ละรายการ</td><td>1. สำนักงานสอบบัญชีควรกำหนดบุคคลหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดทำและปรับปรุงทะเบียนรายการทรัพย์สินด้าน IT รวมถึงบำรุงรักษาทรัพย์สินด้าน IT อย่างสม่ำเสมอตลอดอายุการใช้งานของทรัพย์สินดังกล่าว</td></tr>
<tr><td>3.3 จัดให้มีการบำรุงรักษาทรัพย์สินด้าน IT อย่างสม่ำเสมอ</td><td>1. สำนักงานสอบบัญชีควรบำรุงรักษาทรัพย์สินด้าน IT ให้มีสภาพพร้อมใช้งานและรองรับการดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งวางแผนรองรับทรัพย์สินด้าน IT ที่ใกล้จะสิ้นสุดอายุการใช้งาน (end of life) หรือสิ้นสุดการสนับสนุนหรือให้บริการจากผู้ผลิต (end of support) ได้อย่างเหมาะสมทันการณ์ ทั้งนี้ ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องใช้ทรัพย์สินที่สิ้นสุดอายุการใช้งานหรือสิ้นสุดการสนับสนุนหรือให้บริการจากผู้ผลิต สำนักงานสอบบัญชีควรประเมินความเสี่ยงและจัดให้มีมาตรการควบคุมความเสี่ยงอย่างเหมาะสม</td></tr>
<tr><td colspan="2">2.4 การรักษาความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูล (data security)</td></tr>
<tr><td>ส่วนที่ 4 การรักษาความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูล (data security)
สำนักงานสอบบัญชีต้องจัดให้มีการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูลเพื่อให้ข้อมูลมีความถูกต้องครบถ้วนและมีสภาพพร้อมใช้งาน รวมถึงสามารถรักษาความลับของข้อมูลได้อย่างเหมาะสม ดังนี้</td><td></td></tr>
</table>

ข้อกำหนด	แนวปฏิบัติ
4.1 การกำหนดบุคคลหรือหน่วยงานซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูล	1. สำนักงานสอบบัญชีควรกำหนดบุคคลหรือหน่วยงานซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูล (data owner) เพื่อรับผิดชอบในการกำหนดผู้ใช้งาน สิทธิการเข้าถึงและแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูล และวิธีปฏิบัติในการใช้งานข้อมูลอย่างปลอดภัย
4.2 การจัดชั้นความลับของข้อมูล (data classification) และแนวทางการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลที่สอดคล้องตามชั้นความลับ	1. สำนักงานสอบบัญชีควรกำหนดหลักเกณฑ์การจัดชั้นความลับของข้อมูล (data classification) และวิธีการจัดการข้อมูล (data handling) ตามชั้นความลับ ให้ครอบคลุมตลอดวงจรชีวิตของข้อมูล (data life cycle) ตั้งแต่การสร้างหรือการได้มาซึ่งข้อมูล การประมวลผล การจัดเก็บ การใช้งาน ไปจนถึงการทำลายข้อมูล รวมทั้งระบุชั้นความลับของข้อมูล (labeling) อย่างชัดเจน 2. สำนักงานสอบบัญชีควรจัดให้มีการรักษาความปลอดภัยของข้อมูลที่อยู่บนสื่อบันทึกข้อมูล โดยดำเนินการ ดังนี้ (1) คำนึงถึงความเสี่ยงที่สื่อบันทึกข้อมูลอาจเสื่อมสภาพ รวมทั้งวิธีการนำข้อมูลกลับมาใช้งานใหม่ ในกรณีที่จัดเก็บข้อมูลเป็นระยะเวลานาน (2) จัดเก็บสื่อบันทึกข้อมูลในพื้นที่ที่มีความมั่นคงปลอดภัย และเป็นไปตามคำแนะนำของผู้ผลิต (ถ้ามี) (3) จัดให้มีมาตรการรักษาความปลอดภัยของการขนส่งสื่อบันทึกข้อมูล (physical media transfer)
4.3 การจัดให้มีแนวทางในการนำเข้า ประมวลผล และทำลายข้อมูลอย่างปลอดภัย	1. สำนักงานสอบบัญชีควรกำหนดระเบียบปฏิบัติในการทำลายข้อมูล (data disposal) ซึ่งครอบคลุมหน้าที่ความรับผิดชอบของเจ้าของข้อมูล หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และวิธีการทำลายข้อมูลที่เหมาะสมกับชั้นความลับของข้อมูล 2. สำนักงานสอบบัญชีควรจัดให้มีกระบวนการควบคุมการทำลายข้อมูลที่ครอบคลุมการขออนุมัติจากเจ้าของข้อมูลก่อนดำเนินการ การควบคุมและสอบทานการปฏิบัติงาน และการจัดทำทะเบียนการทำลายข้อมูลสำคัญ
4.4 การจัดทำทะเบียนทรัพย์สินด้าน IT ประเภทข้อมูล (data inventory) ให้ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน	1. สำนักงานสอบบัญชีควรจัดทำทะเบียนทรัพย์สินประเภทข้อมูล (data inventory) ให้ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน โดยมีตัวอย่างของรายละเอียด ดังนี้ (1) เลขทะเบียนข้อมูล (2) ชื่อข้อมูลหรือชุดข้อมูล (3) รายละเอียดลักษณะ และประเภทของข้อมูล (4) ระดับชั้นความลับและระดับความสำคัญของข้อมูล (5) เจ้าของข้อมูลและผู้ดูแลข้อมูล (data owner)

<table>
<tr><th>ข้อกำหนด</th><th>แนวปฏิบัติ</th></tr>
<tr><td></td><td>(6) สถานที่ หรือเครื่องแม่ข่ายที่จัดเก็บ
<u>ตัวอย่างเช่น</u>
<table>
<tr><th>เลขทะเบียนข้อมูล</th><th>ชื่อข้อมูล/ชุดข้อมูล</th><th>รายละเอียด</th><th>ระดับชั้นความลับ</th><th>เจ้าของข้อมูล</th><th>ผู้ดูแลข้อมูล</th><th>สถานที่จัดเก็บ</th></tr>
<tr><td>ABC-IT-001</td><td>IT security policy</td><td>นโยบายด้าน IT</td><td>Internal</td><td>ฝ่าย IT</td><td>ฝ่าย IT</td><td>ระบบ Intranet</td></tr>
<tr><td>ABC-Data-002</td><td>Customer information</td><td>ข้อมูลของลูกค้า ได้แก่ ชื่อ สกุล วันเดือนปีเกิด</td><td>Confidential</td><td>ฝ่ายปฏิบัติการหลักทรัพย์</td><td>ฝ่าย IT</td><td>- DB server 015
- DB backup 012</td></tr>
</table></td></tr>
<tr><td colspan="2">2.5 การควบคุมการเข้าถึงข้อมูลและระบบ IT (access control)</td></tr>
<tr><td>ส่วนที่ 5 การควบคุมการเข้าถึงข้อมูลและระบบ IT (access control)
สำนักงานสอบบัญชีต้องจัดให้มีการควบคุมการเข้าถึงข้อมูลและระบบ IT อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถป้องกันการเข้าถึง และเปลี่ยนแปลงแก้ไขโดยผู้ไม่มีสิทธิหรือไม่ได้รับอนุญาต ดังนี้</td><td></td></tr>
<tr><td>5.1 จัดให้มีแนวทางการบริหารจัดการบัญชีผู้ใช้งานและสิทธิการเข้าถึง โดยมีการทบทวนปรับปรุงสิทธิให้เหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับหน้าที่ความรับผิดชอบ รวมถึงมีกระบวนการเพิกถอนสิทธิเมื่อสิ้นสุดความจำเป็นต้องใช้งาน
ทั้งนี้ หากสำนักงานสอบบัญชีไม่สามารถกำหนดแนวทางการบริหารจัดการบัญชีและสิทธิการเข้าถึงข้อมูลและระบบ IT ตามลักษณะขั้นต่ำของแนวปฏิบัตินี้ทุกข้อได้</td><td>1. แนวทางการบริหารจัดการบัญชีผู้ใช้งาน ควรครอบคลุมอย่างน้อย ดังนี้
(1) หน่วยงาน หรือบุคลากร ที่รับผิดชอบในการบริหารจัดการบัญชีผู้ใช้งาน
(2) ขั้นตอนการสร้างบัญชีผู้ใช้งาน โดยบัญชีผู้ใช้งาน (user ID) ควรระบุตัวตนผู้ใช้งานได้ และหลีกเลี่ยงการใช้บัญชีผู้ใช้งานที่มีผู้ใช้งานมากกว่า 1 ราย (shared ID)
(3) การจำกัดหรือหลีกเลี่ยงใช้งานบัญชีผู้ใช้งานที่มาพร้อมกับระบบ (default user account)
(4) การทบทวนบัญชีผู้ใช้งานอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
(5) การระงับหรือลบบัญชีผู้ใช้งานเมื่อ (1) ผู้ใช้งานสิ้นสุดสภาพการเป็นพนักงาน และ (2) ไม่มีความจำเป็นต้องใช้งาน
2. แนวทางการบริหารจัดการสิทธิการเข้าถึงข้อมูลและระบบ IT ควรครอบคลุมอย่างน้อย ดังนี้</td></tr>
</table>

ข้อกำหนด	แนวปฏิบัติ
สำนักงานสอบบัญชีต้องกำหนดให้มีการควบคุมอื่นทดแทนเพื่อตอบสนองต่อความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นจากบัญชีผู้ใช้งานและสิทธิการเข้าถึงที่ไม่เหมาะสม	(1) หน่วยงานหรือบุคลากรที่รับผิดชอบในการบริหารจัดการสิทธิการเข้าถึงข้อมูลและระบบ IT (2) ขั้นตอนการขออนุมัติสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลและระบบ IT จากผู้มีอำนาจ เช่น เจ้าของระบบ หรือเจ้าของข้อมูล เป็นต้น (3) ขั้นตอนการปรับปรุงสิทธิของผู้ใช้งานเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงหน้าที่ความรับผิดชอบหรือตำแหน่งงาน (4) ขั้นตอนการเพิกถอนสิทธิของผู้ใช้งาน โดยเพิกถอนสิทธิทันทีเมื่อผู้ใช้งานสิ้นสุดสภาพการเป็นพนักงาน และเมื่อไม่มีความจำเป็นต้องใช้งาน (5) การแบ่งแยกบทบาทหน้าที่ของบุคคลที่เกี่ยวข้องในการจัดสรรสิทธิ เช่น ผู้ร้องขอ (access request) ผู้มีอำนาจอนุมัติ (access authorization) และผู้ดูแลสิทธิการเข้าถึง (access administration) เป็นต้น เพื่อให้สอดคล้องตามหลักการถ่วงดุล (check and balance) ที่ดี (6) กำหนดสิทธิของผู้ใช้งานโดยคำนึงถึงความจำเป็นต้องรู้ (need-to-know) ความจำเป็นต้องใช้งาน (need-to-use) และหลักการแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบ (segregation of duties) (7) จัดทำตารางควบคุมการให้สิทธิ (authorization matrix) ของผู้ใช้งานที่สอดคล้องกับตำแหน่งหน้าที่และความรับผิดชอบเพื่อใช้เป็นแนวทางการกำหนดสิทธิอย่างถูกต้องเหมาะสม (8) ทบทวนสิทธิการเข้าถึงอย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยกำหนดรอบระยะเวลาในการทบทวนสิทธิให้สอดคล้องกับความเสี่ยงและความสำคัญของสิทธิ
5.2 จัดให้มีกระบวนการยืนยันตัวตนผู้ใช้งาน (authentication) ที่เหมาะสมกับความเสี่ยง ทั้งนี้ หากสำนักงานสอบบัญชีไม่สามารถกำหนดกระบวนการยืนยันตัวตนผู้ใช้งาน (authentication) ที่เหมาะสมตามลักษณะขั้นต่ำของแนวปฏิบัตินี้ทุกข้อได้ สำนักงานสอบบัญชีต้องกำหนดให้มีการควบคุมอื่นทดแทนเพื่อตอบสนองต่อความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นจากการเข้าถึงระบบโดยไม่ได้รับอนุญาต	1. สำนักงานสอบบัญชีควรจัดให้มีกระบวนการยืนยันตัวตนผู้ใช้งาน (authentication) ที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับความเสี่ยงของการเข้าถึงระบบโดยไม่ได้รับอนุญาต โดยครอบคลุมอย่างน้อย ดังนี้ (1) กำหนดวิธีการยืนยันตัวตนผู้ใช้งานที่เหมาะสมกับความเสี่ยง (2) กรณีที่มีการสร้างรหัสผ่านครั้งแรกสำหรับผู้ใช้งาน ให้มีการจัดส่งรหัสผ่านให้แก่ผู้ใช้งานด้วยวิธีการที่รัดกุมและปลอดภัย และให้ผู้ใช้งานเปลี่ยนแปลงรหัสผ่านทันทีที่ได้รับรหัสดังกล่าว (3) กำหนดให้ผู้ใช้งานตั้งรหัสผ่านที่ซับซ้อนและยากต่อการคาดเดา โดยมีความยาวขั้นต่ำ 8 อักขระ (8 characters) และประกอบด้วยตัวเลขและตัวอักษร ทั้งนี้ สำนักงานสอบบัญชีอาจพิจารณาเพิ่มความซับซ้อนโดยกำหนดให้รหัสผ่านประกอบด้วยตัวเลข ตัวอักษรพิมพ์ใหญ่ ตัวอักษรพิมพ์เล็ก และอักขระพิเศษ (เช่น “#”) (4) กำหนดจำนวนครั้งที่ยอมให้ผู้ใช้งานใส่รหัสผ่านผิดพลาดติดต่อกัน ก่อนระงับการเข้าสู่ระบบชั่วคราวหรือวิธีการอื่น ๆ ที่เทียบเท่า เพื่อป้องกันการเข้าใช้งานโดยวิธีเดาสุ่ม (brute force) ทั้งนี้ ในทางปฏิบัติไม่ควรยอมให้ผู้ใช้งานยืนยันตัวตนผิดพลาดติดต่อกันเกิน 10 ครั้ง

ข้อกำหนด	แนวปฏิบัติ
	(5) กำหนดให้การเปลี่ยนรหัสผ่านใหม่ไม่ซ้ำกับรหัสที่ใช้งานอย่างน้อย 4 ครั้งล่าสุด หรือไม่ซ้ำกับรหัสผ่านที่ใช้งานในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา (6) กำหนดการตั้งค่าปกติ (default) ให้ไม่แสดงรหัสผ่านบนหน้าจอ ระหว่างที่ผู้ใช้งานใส่รหัสผ่าน (7) มีวิธีจัดเก็บข้อมูลรหัสผ่านที่ปลอดภัย เพื่อป้องกันการล่วงรู้หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลง รวมทั้งไม่จัดเก็บข้อมูลรหัสผ่านใน folder เดียวกันกับ folder ที่จัดเก็บข้อมูลของแอปพลิเคชัน (8) กำหนดให้ผู้ใช้งานรับผิดชอบการใช้งานบัญชีผู้ใช้งาน (user ID) และการรักษาความปลอดภัยสิ่งที่ใช้ยืนยันตัวตน (authenticator) เช่น รหัสผ่าน รหัสที่ใช้ครั้งเดียว (one-time password) เป็นต้น รวมทั้งข้อมูลส่วนบุคคลที่อาจนำมาใช้เพื่อขอเปลี่ยนแปลงข้อมูลบัญชีผู้ใช้งาน เพื่อป้องกันการใช้งานจากผู้ไม่หวังดี
5.3 กำหนดมาตรการควบคุม จำกัด และติดตามการใช้งานบัญชี privileged user (privileged user management) ดังนี้ (ถ้ามี) 5.3.1 มี Multi-Factor Authentication (“MFA”) หรือ วิธีการยืนยันตัวตนเพิ่มเติมหลังจากทำการยืนยันตัวตนโดยการใช้รหัสผ่าน เพื่ออนุญาตเข้าใช้งานระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เมื่อเข้าใช้งานและเปลี่ยนรหัสผ่าน สำหรับระบบปฏิบัติการและระบบฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับระบบ IT ที่มีนัยสำคัญ 5.3.2 กรณีสำนักงานสอบบัญชีมีข้อจำกัดสำหรับ MFA สามารถใช้วิธีการอื่นใดที่เทียบเท่าทดแทน และจัดให้มีการประเมินความเสี่ยงและพิจารณาแนวทางควบคุมความเสี่ยงก่อนดำเนินการเพื่อขออนุมัติยกเว้น (exception)	หากสำนักงานสอบบัญชีมีการใช้งานบัญชี privileged user ต้องมีการดำเนินการตามข้อ 5.3.1 ถึง 5.3.3 เป็นอย่างน้อย
5.3.3 มีการควบคุมและติดตามตรวจสอบการใช้งานบัญชี privileged user	1. สำนักงานสอบบัญชีควรจัดให้มีการควบคุมและติดตามการใช้บัญชี privileged user ดังนี้ (1) ควบคุมดูแลการให้สิทธิโดยจำกัดตามบทบาทหน้าที่ และความจำเป็นในการใช้งาน

ข้อกำหนด	แนวปฏิบัติ
	(2) จำกัดจำนวนบัญชี privileged user ให้มีจำนวนน้อยที่สุดหรือเท่าที่จำเป็น (3) มีกระบวนการขอใช้งานบัญชี privileged user และการอนุมัติโดยผู้มีอำนาจ (4) ทบทวนบัญชีผู้ใช้งาน privileged user อย่างสม่ำเสมออย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง (5) กำหนดนโยบายหรือมาตรการยืนยันตัวตนของบัญชี privileged user ที่เข้มงวดกว่าบัญชีผู้ใช้งานทั่วไป (6) จัดเก็บบันทึกการยืนยันตัวตนและการเข้าถึง (authentication log และ access log) และการดำเนินงาน (activity log) ของบัญชี privileged user อย่างเหมาะสม (7) สอบทานบันทึกการยืนยันตัวตนและการเข้าถึง (authentication log และ access log) และการดำเนินงาน (activity log) ของบัญชี privileged user หลังเสร็จสิ้นการใช้งาน หรือสอบทานสม่ำเสมอตามรอบระยะเวลาที่เหมาะสมกับความเสี่ยง หรือ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อให้มั่นใจได้ว่าการใช้งานสิทธิเป็นไปตามขอบเขตและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
2.6 การควบคุมการเข้ารหัส (cryptographic control)	
ส่วนที่ 6 การควบคุมการเข้ารหัส (cryptographic control) หากสำนักงานสอบบัญชีมีการเข้ารหัสข้อมูล สำนักงานสอบบัญชีต้องจัดให้มีการควบคุมการเข้ารหัสที่เชื่อถือได้และเป็นไปตามมาตรฐานสากลโดยกำหนดวิธีการเข้ารหัสข้อมูล (encryption) และการบริหารจัดการกุญแจเข้ารหัส (key management) อย่างปลอดภัยเพื่อให้มั่นใจได้ว่า การธำรงไว้ซึ่งความลับ (confidentiality) ความถูกต้องครบถ้วน (integrity) และความถูกต้องแท้จริง (authenticity) ของข้อมูลมีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ดังนี้	หากสำนักงานสอบบัญชีมีข้อจำกัดในการดำเนินการตามส่วนที่ 6 การควบคุมการเข้ารหัส สำนักงานสอบบัญชีต้องกำหนดวิธีการควบคุมอื่นทดแทนเพื่อสกัดกั้นการเข้าถึงข้อมูลโดยบุคคลที่ไม่ได้รับอนุญาตเพื่อให้มั่นใจได้ว่า การธำรงไว้ซึ่งความลับ (confidentiality) ความถูกต้องครบถ้วน (integrity) และความถูกต้องแท้จริง (authenticity) ของข้อมูลมีความเหมาะสมกับระดับชั้นความลับและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ล็อคไฟล์เอกสารชั้นความลับเพื่อป้องกันบุคคลที่ไม่ได้รับอนุญาตเปิดก่อนจัดส่งทาง email และส่งรหัสผ่านของไฟล์ดังกล่าวผ่านช่องทางอื่นที่ไม่ใช่ทาง email เป็นต้น
6.1 กำหนดวิธีการเข้ารหัสที่ปลอดภัย	ในการกำหนดวิธีการเข้ารหัสที่ปลอดภัย สำนักงานสอบบัญชีควรดำเนินการอย่างน้อย ดังนี้ 1. กำหนดความรับผิดชอบของหน่วยงานหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้อง 2. กำหนดมาตรฐานวิธีการเข้ารหัสข้อมูล (cryptographic algorithm) ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล และมีความมั่นคงปลอดภัยเหมาะสมกับระดับความสำคัญของข้อมูล

ข้อกำหนด	แนวปฏิบัติ
	3. การกำหนดรอบระยะเวลาในการทบทวนมาตรฐานวิธีการเข้ารหัสข้อมูล เพื่อให้มั่นใจว่าวิธีการเข้ารหัสข้อมูลที่ใช้งานอยู่ยังมีความมั่นคงเพียงพอในการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล
6.2 กำหนดการบริหารจัดการกุญแจเข้ารหัส โดยจัดให้มีมาตรการการควบคุมตั้งแต่การสร้างและติดตั้งกุญแจเข้ารหัส การจัดเก็บและสำรองกุญแจเข้ารหัส ไปจนถึงการเพิกถอนหรือทำลายกุญแจเข้ารหัส	1. การสร้างและติดตั้งกุญแจเข้ารหัส สำนักงานสอบบัญชีควรดำเนินการอย่างน้อย ดังนี้ (1) ควบคุมสภาพแวดล้อมและกระบวนการในการสร้างกุญแจเข้ารหัสที่รัดกุมปลอดภัย เช่น เลือกใช้ผู้ให้บริการออกใบรับรอง (certification authority) ที่น่าเชื่อถือ และมีการทำลายข้อมูลที่อาจหลงเหลือภายหลังการสร้างกุญแจเข้ารหัสแล้วเสร็จ เพื่อป้องกันเข้าถึงหรือกู้คืนกุญแจเข้ารหัสข้อมูลโดยไม่ได้รับอนุญาต เป็นต้น (2) กำหนดสิทธิการเข้าถึงกุญแจเข้ารหัสให้สามารถเข้าถึงได้โดยผู้ที่ได้รับอนุญาตเท่านั้น (3) กำหนดความยาวของกุญแจเข้ารหัสที่เพียงพอในการป้องกันการถูกถอดรหัส (decrypt) โดยผู้ไม่หวังดี เช่น การโจมตีแบบ brute force เป็นต้น (4) แลกเปลี่ยนกุญแจเข้ารหัส (key exchange) ผ่านกระบวนการและช่องทางที่ปลอดภัย 2. การจัดเก็บและการสำรองกุญแจเข้ารหัส สำนักงานสอบบัญชีควรดำเนินการอย่างน้อย ดังนี้ (1) มีการรักษาความปลอดภัยในการจัดเก็บกุญแจเข้ารหัสทั้งด้าน physical และ logical เช่น การใช้อุปกรณ์ Hardware Security Module (HSM) หรืออุปกรณ์ที่ทำหน้าที่ในลักษณะเดียวกัน เป็นต้น (2) มีการสำรองข้อมูลกุญแจเข้ารหัส โดยวิธีการเก็บรักษาข้อมูลกุญแจเข้ารหัสชุดสำรองต้องมีการรักษาความปลอดภัยในระดับเดียวกับกุญแจเข้ารหัสชุดหลัก 3. การเพิกถอนหรือทำลายกุญแจเข้ารหัส สำนักงานสอบบัญชีควรดำเนินการอย่างน้อย ดังนี้ (1) กำหนดเกณฑ์และแนวทางในการเปลี่ยนและเพิกถอนกุญแจเข้ารหัส เช่น กรณีกุญแจเข้ารหัสหมดอายุการใช้งาน หรือไม่ปลอดภัย เป็นต้น (2) กำหนดกระบวนการทำลายกุญแจ เพื่อให้มั่นใจว่าจะไม่สามารถนำกุญแจนั้นมาใช้งานได้อีก 4. สำนักงานสอบบัญชีควรจัดเก็บข้อมูลบันทึกเหตุการณ์กิจกรรมสำคัญที่เกี่ยวกับกุญแจเข้ารหัส เช่น การสร้างกุญแจ การสำรองกุญแจ การเข้าถึงหรือใช้งานกุญแจ และการเพิกถอนกุญแจ เป็นต้น
6.3 กำหนดมาตรการการควบคุมกุญแจเข้ารหัสที่ให้บริการโดยบุคคลภายนอก ซึ่งต้องตรวจสอบเพื่อให้มั่นใจได้ว่ากุญแจการเข้ารหัสที่สร้างขึ้นไม่มีการนำมาใช้ร่วมกับบุคคลอื่น	1. กรณีที่สำนักงานสอบบัญชีไม่สามารถสร้างกุญแจเข้ารหัสด้วยตนเองได้ หรือมีความจำเป็นต้องใช้กุญแจเข้ารหัสที่ให้บริการโดยบุคคลภายนอก สำนักงานสอบบัญชีควรดำเนินการเพื่อให้มั่นใจได้ว่ากุญแจเข้ารหัสที่ให้บริการโดยบุคคลภายนอกไม่มีการนำมาใช้งานร่วมกับผู้ใช้บริการรายอื่นและมีความมั่นคงปลอดภัย โดยพิจารณาเงื่อนไขหรือรายละเอียดของการให้บริการ ดังนี้ (1) ประเภทของกุญแจเข้ารหัส

ข้อกำหนด	แนวปฏิบัติ
	(2) รายละเอียดของระบบ และกระบวนการบริหารจัดการกุญแจเข้ารหัส (3) ข้อแนะนำการใช้งานและการควบคุมการเข้ารหัสข้อมูล
6.4 กำหนดกระบวนการรองรับกรณีเกิดการรั่วไหลของกุญแจเข้ารหัส	1. สำนักงานสอบบัญชีควรกำหนดกิจกรรมที่ต้องดำเนินการเมื่อเกิดการรั่วไหลของกุญแจเข้ารหัส เช่น การติดต่อหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องกับชุดข้อมูลที่ใช้กุญแจเข้ารหัสชุดดังกล่าว การตรวจสอบชุดข้อมูลที่มีความเสี่ยงในการรั่วไหล การเปลี่ยนหรือเพิกถอนกุญแจการเข้ารหัสข้อมูล เป็นต้น
2.7 การรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางกายภาพและสภาพแวดล้อม (physical and environmental security)	
ส่วนที่ 7 การรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางกายภาพและสภาพแวดล้อม (physical and environmental security) สำนักงานสอบบัญชีต้องจัดให้มีการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางกายภาพและสภาพแวดล้อมของทรัพย์สินด้าน IT พร้อมทั้งมีระบบการป้องกัน และกระบวนการบำรุงรักษาฮาร์ดแวร์และระบบสาธารณูปโภค (facilities) ที่เกี่ยวข้องกับ IT เพื่อให้สามารถป้องกันความเสียหายต่อทรัพย์สินด้าน IT ซึ่งรวมถึงอุปกรณ์ที่จัดเก็บอยู่ในศูนย์คอมพิวเตอร์หลัก ศูนย์คอมพิวเตอร์สำรอง หรือ ศูนย์คอมพิวเตอร์จากบุคคลภายนอก (co-location) (ถ้ามี) อย่างไรก็ดี หากศูนย์คอมพิวเตอร์ และพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับระบบ IT ที่มีนัยสำคัญของสำนักงานสอบบัญชีอยู่ในการควบคุมของบุคคลภายนอก ทำให้สำนักงานสอบบัญชีมีข้อจำกัดในการปฏิบัติตามแนวปฏิบัตินี้ สำนักงานสอบบัญชีต้องประเมินความสามารถในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางกายภาพและสภาพแวดล้อมของทรัพย์สินด้าน IT ของบุคคลภายนอก	1. สำนักงานสอบบัญชีควรออกแบบศูนย์คอมพิวเตอร์ และพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับระบบ IT ที่มีนัยสำคัญ โดยคำนึงถึงความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติและภัยคุกคามจากมนุษย์ เช่น มีกำแพงหรือรั้วที่มั่นคง และมีระยะห่างของศูนย์คอมพิวเตอร์สำรองและศูนย์คอมพิวเตอร์หลักที่เพียงพอ เป็นต้น 2. สำนักงานสอบบัญชีควรมีการบริหารจัดการสิทธิการเข้าถึงศูนย์คอมพิวเตอร์ และพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับระบบ IT ที่มีนัยสำคัญ โดยครอบคลุมการดำเนินการอย่างน้อย ดังนี้ (1) ให้สิทธิการเข้าถึงตามหลักความจำเป็น (2) อนุมัติสิทธิการเข้าถึงโดยผู้มีอำนาจ (3) ปรับปรุง/ยกเลิกสิทธิการเข้าถึง ทันทีที่พนักงานลาออกหรือเปลี่ยนหน้าที่ความรับผิดชอบ (4) ทบทวนสิทธิการเข้าถึงอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง 3. สำนักงานสอบบัญชีควรจัดให้มีวิธีการยืนยันตัวตนผู้เข้า-ออกศูนย์คอมพิวเตอร์ และพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับระบบ IT ที่มีนัยสำคัญ เช่น การใช้ access card door หรือ ลงชื่อในใบลงชื่อเข้า-ออก เป็นต้น ทั้งนี้ สำหรับพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูง สำนักงานสอบบัญชีอาจพิจารณาใช้วิธีการยันตัวตนแบบ MFA เช่น ใช้ access card door ร่วมกับรหัสผ่านส่วนตัว (PIN) เป็นต้น 4. สำนักงานสอบบัญชีควรมีมาตรการควบคุมการเข้า-ออกศูนย์คอมพิวเตอร์ และพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับระบบ IT ที่มีนัยสำคัญ สำหรับพนักงานที่ไม่ได้มีหน้าที่ปฏิบัติงานประจำหรือผู้ที่เข้าถึงแบบชั่วคราว โดยจัดให้มีการอนุมัติจากผู้มีอำนาจ การบันทึกเหตุการณ์เข้า-ออก และมีการติดตามและควบคุม (escort) อย่างใกล้ชิด ตลอดระยะเวลาปฏิบัติงานในพื้นที่ดังกล่าว 5. สำนักงานสอบบัญชีควรจัดให้มีระบบรักษาความมั่นคงปลอดภัยให้กับศูนย์คอมพิวเตอร์ เช่น ระบบกล้องวงจรปิด ระบบแจ้งเตือนและระงับอัคคีภัย ระบบควบคุมแรงดันและกระแสไฟฟ้า ระบบสำรองไฟฟ้า (uninterrupted power supply) และระบบควบคุมอุณหภูมิและความชื้น เป็นต้น พร้อมทั้งมีการบำรุงรักษาอย่างสม่ำเสมอ

ข้อกำหนด	แนวปฏิบัติ
และกำหนดแนวทางการกำกับดูแลตามระดับความเสี่ยงอย่างเหมาะสม	6. สำนักงานสอบบัญชีควรจัดให้มีมาตรการรองรับการทำงานผิดพลาดของระบบสาธารณูปโภคของศูนย์คอมพิวเตอร์ เช่น ระบบไฟฟ้า ระบบโทรคมนาคมและระบบปรับอากาศ เป็นต้น 7. สำนักงานสอบบัญชีควรจัดเก็บอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่สำคัญ เช่น เครื่องแม่ข่าย และอุปกรณ์เครือข่าย เป็นต้น ไว้ในพื้นที่ที่มีการควบคุมอย่างปลอดภัย 8. สำนักงานสอบบัญชีควรจัดให้มีมาตรการป้องกันสายเคเบิลและสายไฟของศูนย์คอมพิวเตอร์จากการขัดขวางการทำงาน หรือการทำให้เสียหาย และบำรุงรักษาอย่างสม่ำเสมอ 9. สำนักงานสอบบัญชีควรจัดให้มีการดูแลและบำรุงรักษาทรัพย์สินด้าน IT ประเภทฮาร์ดแวร์อย่างถูกวิธี เพื่อให้อยู่ในสภาพครบถ้วนสมบูรณ์และพร้อมใช้งาน 10. สำนักงานสอบบัญชีควรควบคุมมิให้มีการนำทรัพย์สินด้าน IT ประเภทฮาร์ดแวร์ออกนอกพื้นที่โดยมิได้รับอนุญาต 11. ก่อนการยกเลิกการใช้งานหรือจำหน่ายทรัพย์สินด้าน IT ประเภทฮาร์ดแวร์ เช่น hard disk, switch, firewall และ router เป็นต้น สำนักงานสอบบัญชีควรจัดเก็บทรัพย์สินในพื้นที่ปลอดภัย และตรวจสอบให้มั่นใจว่าได้มีการลบ ย้าย ทำลายข้อมูลสำคัญและข้อมูลการปรับแต่ง (configuration) หรือปรับค่าดังกล่าวกลับไปสู่ค่าตั้งต้น (factory reset) ด้วยวิธีการที่ไม่สามารถกู้คืนได้อีก
2.8 การรักษาความมั่นคงปลอดภัยในการปฏิบัติงานด้าน IT (IT operations security)	
ส่วนที่ 8 การรักษาความมั่นคงปลอดภัยในการปฏิบัติงานด้าน IT (IT operations security) สำนักงานสอบบัญชีต้องมีมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยในการปฏิบัติงานด้าน IT เพื่อให้การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการประมวลผลข้อมูลมีความถูกต้องและมั่นคงปลอดภัย โดยต้องครอบคลุมการบริหารจัดการอย่างน้อยในเรื่องดังนี้	
2.8.1 การบริหารจัดการการตั้งค่าระบบ (system configuration management)	
8.1 การบริหารจัดการการตั้งค่าระบบ (system configuration management) โดยมีกระบวนการในการควบคุมการตั้งค่าระบบ และสอบทานการตั้งค่าระบบอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้การตั้งค่าระบบเป็นไปอย่าง	1. สำนักงานสอบบัญชีควรกำหนดมาตรฐานการตั้งค่าด้านความมั่นคงปลอดภัย (security configuration standard) หรือ security based line อย่างเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อใช้ในการตั้งค่าระบบปฏิบัติการ ระบบฐานข้อมูล และอุปกรณ์เครือข่าย โดยคำนึงถึงเรื่องดังนี้ (1) การลบบัญชีผู้ใช้งานตั้งต้น (default user) หรือการเปลี่ยนแปลงรหัสผ่านตั้งต้น (default password)

ข้อกำหนด	แนวปฏิบัติ
ถูกต้อง และปลอดภัย	(2) การใช้วิธีการยืนยันตัวตนที่มีความรัดกุมปลอดภัย (3) การกำหนดบริการ แอปพลิเคชัน และพอร์ตการเชื่อมต่อเท่าที่จำเป็น (4) การจัดเก็บข้อมูลบันทึกเหตุการณ์ (log) (5) การปรับปรุงเวอร์ชันของซอฟต์แวร์หรือ firmware ให้เป็นปัจจุบัน 2. สำนักงานสอบบัญชีควรทบทวนและปรับปรุงมาตรฐานการตั้งค่าด้านความมั่นคงปลอดภัย (security configuration standard) หรือ security based line ให้เป็นปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ 3. สำนักงานสอบบัญชีควรตั้งค่าด้านความมั่นคงปลอดภัยของระบบปฏิบัติการ ระบบฐานข้อมูล และอุปกรณ์เครือข่ายตามมาตรฐานที่สำนักงานสอบบัญชีกำหนดไว้ ก่อนการนำไปใช้งาน 4. สำนักงานสอบบัญชีควรสอบทานการตั้งค่าด้านความมั่นคงปลอดภัยของระบบปฏิบัติการ ระบบฐานข้อมูล และอุปกรณ์เครือข่ายอย่างสม่ำเสมอ และทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงระบบและอุปกรณ์ดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญ เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่สำนักงานสอบบัญชีกำหนดไว้
2.8.2 การบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลง (change management)	
8.2 การบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลง (change management) อย่างรัดกุมเพียงพอเพื่อให้การเปลี่ยนแปลงเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างถูกต้องครบถ้วน และป้องกันการเปลี่ยนแปลงโดยที่ไม่ได้รับอนุญาต	1. สำนักงานสอบบัญชีควรกำหนดกระบวนการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อควบคุมการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างพื้นฐานด้าน IT ระบบ IT และขั้นตอนการปฏิบัติงานที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัย 2. สำนักงานสอบบัญชีควรกำหนดบุคคลหรือคณะกรรมการบริหารของสำนักงานสอบบัญชีที่ทำหน้าที่อนุมัติการเปลี่ยนแปลง 3. สำนักงานสอบบัญชีควรแบ่งแยกหน้าที่ (segregation of duties) ผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการการเปลี่ยนแปลง เพื่อไม่ให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งสามารถปฏิบัติงานได้ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบกระบวนการการเปลี่ยนแปลง เช่น ผู้มีสิทธิร้องขอ ผู้ที่มีอำนาจในการอนุมัติการเปลี่ยนแปลง ผู้ที่สามารถดำเนินการเปลี่ยนแปลงระบบ เป็นต้น 4. สำนักงานสอบบัญชีควรจัดให้มีคำขอการเปลี่ยนแปลง (change request) และการอนุมัติการเปลี่ยนแปลง เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อเป็นหลักฐานแสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงได้ผ่านการพิจารณาจากเจ้าของข้อมูล เจ้าของระบบ หรือผู้มีอำนาจตามสิทธิที่กำหนดไว้ โดยคำขอการเปลี่ยนแปลงควรระบุเหตุผลความจำเป็นและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลง 5. สำนักงานสอบบัญชีควรจัดให้มีระบบหรือทะเบียนในการจัดเก็บคำขอเปลี่ยนแปลงและเอกสารรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ควบคุมการปฏิบัติงานตั้งแต่ต้นจนจบกระบวนการ และสามารถใช้ในการติดตามและสอบทานการปฏิบัติงาน 6. กรณีที่การเปลี่ยนแปลงมีผลกระทบต่อการปฏิบัติงาน สำนักงานสอบบัญชีควรสื่อสารให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง

ข้อกำหนด	แนวปฏิบัติ
	7. สำนักงานสอบบัญชีควรจัดให้มีแผนการถอยกลับสู่สภาพเดิม (fallback procedure) หากเกิดข้อผิดพลาดจากการเปลี่ยนแปลง เช่น การจัดเก็บเวอร์ชันของระบบก่อนการเปลี่ยนแปลงไว้ เป็นต้น
2.8.3 การบริหารจัดการขีดความสามารถของระบบ IT (capacity management)	
8.3 การบริหารจัดการขีดความสามารถของระบบ IT (capacity management) โดยจัดให้มีมาตรฐานและวิธีปฏิบัติเรื่องการจัดการขีดความสามารถ การติดตามประสิทธิภาพการทำงานของระบบ และการประเมินแนวโน้มการใช้ทรัพยากรด้าน IT เพื่อให้สามารถรองรับการดำเนินธุรกิจในปัจจุบัน และสามารถวางแผนการจัดสรรทรัพยากรให้รองรับการใช้งานในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ	1. สำนักงานสอบบัญชีควรกำหนดมาตรฐานและระเบียบวิธีปฏิบัติในการบริหารจัดการขีดความสามารถของระบบ เพื่อประเมินและติดตามดูแลความเพียงพอของโครงสร้างพื้นฐานด้าน IT ที่ครอบคลุมถึงระบบคอมพิวเตอร์ ระบบฐานข้อมูล ระบบเครือข่ายสื่อสาร และระบบสาธารณูปโภคที่เกี่ยวข้องกับงานด้าน IT 2. สำนักงานสอบบัญชีควรจัดทำรายงานความเพียงพอของทรัพยากรด้าน IT นำเสนอต่อหัวหน้าสำนักงานสอบบัญชี หรือคณะกรรมการบริหารของสำนักงานสอบบัญชีรับทราบอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มีการกำกับดูแลความพร้อมใช้และความเพียงพอของระบบในการรองรับการให้บริการทางธุรกิจได้อย่างต่อเนื่อง และสามารถพิจารณาแนวทางลดความเสี่ยงได้อย่างทันการณ์
2.8.4 การรักษาความมั่นคงปลอดภัยของเครื่องแม่ข่าย (server) และอุปกรณ์ที่ใช้ปฏิบัติงาน (endpoint)	
8.4 การรักษาความมั่นคงปลอดภัยของเครื่องแม่ข่าย (server) และอุปกรณ์ที่ใช้ปฏิบัติงาน (endpoint) เพื่อไม่ให้ถูกใช้เป็นช่องทางที่ทำให้ข้อมูลสำคัญรั่วไหล หรือมีการเข้าใช้งานระบบ IT โดยไม่ได้รับอนุญาต	1. สำนักงานสอบบัญชีควรกำหนดมาตรการรักษาความปลอดภัยของเครื่องแม่ข่าย และอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้สามารถป้องกันและตรวจจับโปรแกรมไม่ประสงค์ดี (malware) และภัยคุกคามทางไซเบอร์ โดยครอบคลุมการดำเนินการอย่างน้อย ดังนี้ (1) มีกระบวนการหรือเครื่องมือในการควบคุมและติดตามไม่ให้มีการติดตั้งซอฟต์แวร์ที่ไม่ได้รับอนุญาต (2) ติดตั้งเครื่องมือในการป้องกันและตรวจจับโปรแกรมไม่ประสงค์ดี เช่น anti-virus, anti-malware และ intrusion prevention system เป็นต้น โดยปรับปรุง (update) เครื่องมือที่ใช้งานให้เป็นปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เท่าทันในการป้องกันภัยคุกคามใหม่ ๆ (3) ควบคุมการใช้งานหรือการเชื่อมต่อสื่อบันทึกข้อมูลพกพา (removable media) เช่น กำหนดแนวทางการควบคุมการใช้งาน universal serial bus (USB) หรือ external hard disk เป็นต้น 2. สำนักงานสอบบัญชีควรจัดให้มีการควบคุมป้องกันทรัพย์สินด้าน IT ประเภทฮาร์ดแวร์ระหว่างที่ไม่มีผู้ใช้งาน (unattended user equipment) ให้มีความปลอดภัย โดยครอบคลุมการดำเนินการอย่างน้อย ดังนี้ (1) ควบคุมเอกสาร อุปกรณ์ที่ใช้ปฏิบัติงาน หรือสื่อบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ที่มีการจัดเก็บข้อมูลสำคัญหรือข้อมูลลับ ไม่ให้วางทิ้งไว้บนโต๊ะทำงานหรือสถานที่ไม่ปลอดภัยในขณะที่ไม่ได้ใช้งาน (clear desk) (2) ควบคุมหน้าจอคอมพิวเตอร์ไม่ให้มีข้อมูลสำคัญปรากฏในขณะที่ไม่ได้ใช้งาน (clear screen) เช่น การตัดออกจากระบบ

ข้อกำหนด	แนวปฏิบัติ
	(session time out) หรือการล็อคหน้าจอ (lock screen) อัตโนมัติ เมื่อไม่มีการใช้งานถึงระยะเวลาที่กำหนด เป็นต้น
2.8.5 การรักษาความปลอดภัยสำหรับการปฏิบัติงานจากเครือข่ายภายนอก (teleworking) การใช้งานอุปกรณ์เคลื่อนที่ (mobile device) และการใช้งานอุปกรณ์ส่วนตัว (bring your own device : BYOD)	
8.5 การกำหนดนโยบายและมาตรการรักษาความปลอดภัยสำหรับการปฏิบัติงานจากเครือข่ายภายนอก (teleworking) การใช้งานอุปกรณ์เคลื่อนที่ (mobile device) และรวมถึงการใช้งานอุปกรณ์ส่วนตัว (bring your own device : BYOD) โดยพิจารณาความเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง และจัดให้มีมาตรการควบคุมอย่างเหมาะสม ทั้งนี้ หากสำนักงานสอบบัญชีมีข้อจำกัดในการดำเนินการควบคุมและการตรวจสอบความมั่นคงปลอดภัยสำหรับการปฏิบัติงานจากเครือข่ายภายนอก (teleworking) การใช้งานอุปกรณ์เคลื่อนที่ (mobile device) และรวมถึงการใช้งานอุปกรณ์ส่วนตัว (bring your own device : BYOD) สำนักงานสอบบัญชีต้องกำหนดมาตรการควบคุมทดแทน เพื่อป้องกันการถูกโจมตีทางไซเบอร์จากการใช้งานดังกล่าวอันเนื่องมาจากการรักษาความมั่นคงปลอดภัยที่ไม่เพียงพอ เช่น กำหนดสิทธิการเข้าถึงให้อุปกรณ์ หรือการใช้งานผ่านเครือข่ายดังกล่าว ให้เข้าถึงได้เฉพาะข้อมูลทั่วไป หรือ ข้อมูลที่มีความเสี่ยงต่ำเท่านั้น เป็นต้น	1. ในกรณีที่มีการปฏิบัติงานจากเครือข่ายภายนอก (teleworking) เพื่อเข้าถึงระบบ IT ที่มีนัยสำคัญ สำนักงานสอบบัญชีควรจัดให้มีมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยที่รัดกุมเพียงพอเหมาะสมกับระบบ IT และข้อมูลที่ถูกเข้าถึง โดยครอบคลุมอย่างน้อยดังนี้ (1) มาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยด้านกายภาพที่เหมาะสม รัดกุมเพียงพอกับขอบเขตการปฏิบัติงาน สำหรับพื้นที่ปฏิบัติงานนอกองค์กร (2) การอนุมัติการปฏิบัติงานจากเครือข่ายภายนอกโดยผู้มีอำนาจหรือผู้บริหารที่เกี่ยวข้อง (3) การกำหนดสิทธิการเข้าถึงข้อมูลและระบบ IT จากเครือข่ายภายนอกเท่าที่จำเป็น พร้อมทั้งมีการทบทวนสิทธิอย่างสม่ำเสมอ (4) การยืนยันตัวตน (authencitation) ของพนักงานที่ปฏิบัติงานจากเครือข่ายภายนอกด้วยวิธีการที่รัดกุมปลอดภัย เช่น การใช้วิธียืนยันตัวตนแบบหลายปัจจัย (multi-factor authentication) และการเข้าใช้งานผ่านอุปกรณ์ที่อนุญาตเท่านั้น เป็นต้น (5) มาตรการป้องกันความเสี่ยงจากการใช้อุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานจากเครือข่ายภายนอก เป็นช่องทางในการแพร่กระจายของโปรแกรมไม่ประสงค์ดี (malware) และการรั่วไหลของข้อมูลสำคัญ (6) มาตรการป้องกันข้อมูลที่เป็นความลับหรือมีความสำคัญ (sensitive data) เช่น การยืนยันตัวตนก่อนใช้งานอุปกรณ์ (lock screen) การเข้ารหัสข้อมูลบนอุปกรณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน หรือการลบข้อมูลจากระยะไกล (remote wipe-out) เป็นต้น 2. ในการปฏิบัติงานที่มีการใช้อุปกรณ์เคลื่อนที่ (mobile device) เพื่อเข้าถึงระบบ IT ที่มีนัยสำคัญ สำนักงานสอบบัญชีควรจัดให้มีมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยที่รัดกุมเพียงพอ เหมาะสมกับระบบ IT และข้อมูลที่ถูกเข้าถึง เช่น (1) การลงทะเบียนอุปกรณ์เคลื่อนที่ก่อนการใช้งาน โดยมีการทบทวนทะเบียนดังกล่าวอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และเมื่อมีการเปลี่ยนอุปกรณ์ เพื่อให้มั่นใจได้ว่าอุปกรณ์เคลื่อนที่ดังกล่าวมีความความมั่นคงปลอดภัยเพียงพอ ทั้งนี้ สำนักงานสอบบัญชีอาจใช้ระบบหรือเทคโนโลยีการลงทะเบียนอื่นทดแทนได้ หากพิจารณาแล้วเห็นว่าเหมาะสม (2) มาตรการป้องกันข้อมูลที่เป็นความลับหรือมีความสำคัญ (sensitive data) เช่น การยืนยันตัวตนก่อนใช้งานอุปกรณ์ (lock screen) การเข้ารหัสข้อมูลบนอุปกรณ์ที่ใช้ปฏิบัติงาน หรือการลบข้อมูลจากระยะไกล (remote wipe-out) เป็นต้น

ข้อกำหนด	แนวปฏิบัติ
	3. กรณีที่อนุญาตให้พนักงานสามารถใช้อุปกรณ์ส่วนตัวของพนักงาน (bring your own device : BYOD) สำนักงานสอบบัญชีควรพิจารณาความเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง และจัดให้มีมาตรการควบคุมความเสี่ยงอย่างเหมาะสม โดยครอบคลุมอย่างน้อยดังนี้ (1) การกำหนดหลักเกณฑ์การอนุญาตให้ใช้งาน BYOD (2) การควบคุมการใช้ BYOD ให้สามารถเข้าถึงเครือข่ายสื่อสาร ข้อมูล และระบบ IT เท่าที่จำเป็น (3) การยืนยันตัวตนเพื่อปลดล็อคในการเข้าถึง BYOD เช่น การใช้รหัสผ่าน และการสแกนลายนิ้วมือ เป็นต้น (4) ในกรณีเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนตัวของพนักงาน (personal computer, notebook) สามารถเชื่อมต่อเข้าสู่ระบบเครือข่ายภายในหรือข้อมูลสำคัญ ควรจัดให้มีการติดตั้งซอฟต์แวร์ป้องกันโปรแกรมไม่ประสงค์ดี (anti-virus/ anti-malware) และปรับปรุงให้ทันสมัย (update) อยู่เสมอ (5) ห้ามการใช้อุปกรณ์เคลื่อนที่ (tablet, smartphone) ที่ถูกปรับแต่ง (rooted หรือ jailbroken) เข้าถึงระบบ IT
2.8.6 การสำรองข้อมูล (data backup)	
8.6 การสำรองข้อมูล (data backup) ที่สำคัญด้วยวิธีการและความถี่ที่เหมาะสม เพื่อให้ข้อมูลสำรองมีสภาพพร้อมใช้งานสอดคล้องกับเป้าหมายการกู้คืนระบบ IT ในกรณีที่ระบบ IT และข้อมูลหลักเกิดเหตุขัดข้องหรือได้รับความเสียหาย โดยต้องมีการทดสอบข้อมูลสำรองและกระบวนการกู้คืนข้อมูลอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง	1. สำนักงานสอบบัญชีควรกำหนดมาตรฐานหรือวิธีปฏิบัติในการสำรองข้อมูลที่สอดคล้องกับระยะเวลาเป้าหมายในการกู้คืนระบบ IT (Recovery Time Objective : RTO) และระยะเวลาเป้าหมายสูงสุดที่ยอมให้ข้อมูลเสียหาย (Recovery Point Objective : RPO) โดยอย่างน้อยควรมีรายละเอียดครอบคลุม (1) ข้อมูลที่ต้องสำรอง (2) ความถี่หรือรอบเวลาในการสำรองข้อมูล (3) ขั้นตอนและวิธีการสำรองข้อมูล (4) ขั้นตอนและวิธีการกู้คืนข้อมูล (5) สถานที่และวิธีการเก็บรักษาสื่อบันทึกข้อมูล 2. สำนักงานสอบบัญชีควรจัดเก็บสื่อบันทึกข้อมูลสำรอง พร้อมทั้งสำเนาขั้นตอนหรือวิธีปฏิบัติงานต่าง ๆ ไว้นอกศูนย์คอมพิวเตอร์หลักหรือนอกสถานที่ปฏิบัติงานหลัก โดยสถานที่ดังกล่าวควรจัดให้มีมาตรการรักษาความปลอดภัยอย่างเหมาะสมตามนโยบายของสำนักงานสอบบัญชี หรือ เทียบเคียงกับศูนย์คอมพิวเตอร์หลักหรือสถานที่ปฏิบัติงานหลัก 3. สำนักงานสอบบัญชีควรจัดให้มีการสอบทานการสำรองข้อมูล และทดสอบข้อมูลสำรองอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อให้มั่นใจว่ามีการสำรองข้อมูลมีความครบถ้วนถูกต้อง พร้อมใช้งาน และปลอดภัย 4. ในกรณีที่จำเป็นต้องจัดเก็บข้อมูลเป็นระยะเวลานาน สำนักงานสอบบัญชีควรคำนึงถึงวิธีการนำข้อมูลกลับมาใช้งานในอนาคตด้วยหากมี

ข้อกำหนด	แนวปฏิบัติ
	ความจำเป็น เช่น เมื่อมีการจัดเก็บข้อมูลลงในสื่อบันทึกข้อมูลใด ให้มีการจัดเก็บอุปกรณ์และโปรแกรมที่ใช้อ่านสื่อบันทึกข้อมูลนั้นด้วย เป็นต้น
2.8.7 การจัดเก็บข้อมูลบันทึกเหตุการณ์การใช้งานเกี่ยวกับระบบ IT (log)	
8.7 การจัดเก็บข้อมูลบันทึกเหตุการณ์การใช้งานเกี่ยวกับระบบ IT (log) อย่างครบถ้วนและเพียงพอ เพื่อให้สามารถใช้เป็นหลักฐานการทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และสามารถติดตามและตรวจสอบการเข้าถึงและใช้งานข้อมูลและระบบ IT ย้อนหลังได้ ตามที่กฎหมายกำหนด อย่างไรก็ดี หากการควบคุมการจัดเก็บข้อมูลบันทึกเหตุการณ์การใช้งานเกี่ยวกับระบบ IT (log) ของสำนักงานสอบบัญชีไม่ได้อยู่ภายใต้อำนาจการควบคุมของสำนักงานสอบบัญชี และ สำนักงานสอบบัญชีมีข้อจำกัดในการดำเนินการตามแนวปฏิบัติขั้นต่ำนี้ สำนักงานสอบบัญชีต้องจัดให้มีการควบคุมอื่นทดแทน เพื่อให้มั่นใจได้ว่าสามารถติดตามและตรวจสอบการเข้าถึงและใช้งานข้อมูลและระบบ IT ย้อนหลังได้ตามที่กฎหมายกำหนด	1. สำนักงานสอบบัญชีควรจัดเก็บข้อมูลบันทึกเหตุการณ์ (log) ด้วยวิธีการที่ปลอดภัย โดยมีรายละเอียดครบถ้วนเพียงพอที่จะใช้เป็นหลักฐานในการตรวจสอบที่สามารถระบุตัวบุคคลผู้กระทำได้ และจัดเก็บเป็นระยะเวลาอย่างน้อย 90 วัน หรือจัดเก็บตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกำหนด ประกอบด้วยรายการหลักฐานอย่างน้อย ดังนี้ (1) บันทึกเหตุการณ์การเข้า-ออกศูนย์คอมพิวเตอร์ และพื้นที่ที่เกี่ยวข้องกับระบบ IT ที่มีนัยสำคัญ (physical access log) (2) บันทึกการยืนยันตัวตนและการเข้าถึง (authentication log และ access log) ของเครื่องแม่ข่าย ระบบงาน อุปกรณ์เครือข่าย และข้อมูลที่มีความสำคัญ โดยรวมถึงความพยายามในการเข้าถึง (log-in attempt) (3) บันทึกการดำเนินงาน (activity log) ที่สำคัญ โดยอย่างน้อยครอบคลุม (3.1) การเปลี่ยนแปลงแก้ไขโครงสร้างข้อมูล (3.2) การเปลี่ยนแปลงแก้ไข และลบข้อมูลสำคัญ (3.3) การเปลี่ยนแปลงแก้ไขการตั้งค่าของระบบ (system configuration) (3.4) การเปลี่ยนแปลงแก้ไขบัญชี และสิทธิของผู้ใช้งาน (3.5) การใช้งานอินเทอร์เน็ตผ่านระบบเครือข่ายของสำนักงานสอบบัญชี (3.6) การทำงานของ firewall (network firewall log) 2. สำนักงานสอบบัญชีควรจัดเก็บ log ที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคล เพื่อใช้ตรวจสอบกิจกรรมของผู้ใช้งานและใช้เป็นหลักฐานหากเกิดเหตุการณ์การเข้าถึง ใช้งาน แก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่ไม่เหมาะสม โดยสอดคล้องกับกฎหมายและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ และกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เป็นต้น 3. สำนักงานสอบบัญชีควรจัดเก็บ log ของอุปกรณ์สำคัญไว้ที่เครื่องแม่ข่ายที่ใช้จัดเก็บ log (logging server) ที่แยกเฉพาะ หรือใช้วิธีการที่เทียบเคียงซึ่งสามารถป้องกันการเปลี่ยนแปลง แก้ไข หรือทำลาย log ได้ โดยมีมาตรการรักษาความปลอดภัยอย่างน้อย ดังนี้ (1) กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบผู้ที่สามารถเข้าถึง log ตามความจำเป็น (2) มีกระบวนการยืนยันตัวตนและตรวจสอบสิทธิในการเข้าถึง log (3) ติดตั้งเครื่องแม่ข่าย หรืออุปกรณ์ที่ใช้จัดเก็บ log ให้อยู่ในโซนเครือข่ายที่มีความมั่นคงปลอดภัย

ข้อกำหนด	แนวปฏิบัติ
2.8.8 การติดตามดูแลระบบและเฝ้าระวังภัยคุกคามทางไซเบอร์ (security monitoring)	
8.8 การติดตามดูแลระบบและเฝ้าระวังภัยคุกคามทางไซเบอร์ (security monitoring) โดยมีกระบวนการหรือเครื่องมือป้องกันและตรวจจับเหตุการณ์ผิดปกติด้าน IT โปรแกรมไม่ประสงค์ดี (malware) หรือภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยต่อระบบ IT ที่มีนัยสำคัญ	1. สำนักงานสอบบัญชีควรจัดให้มีกระบวนการหรือเครื่องมือในการตรวจจับเหตุการณ์ผิดปกติที่อาจส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของระบบ IT ที่มีนัยสำคัญอย่างทันท่วงที เช่น กระบวนการหรือเครื่องมือในการสอบทาน log เป็นต้น เพื่อให้รับทราบความผิดปกติหรือภัยคุกคาม และสามารถดำเนินการป้องกันหรือรับมือได้อย่างเหมาะสม 2. สำนักงานสอบบัญชีควรจัดให้มีกระบวนการหรือเครื่องมือในการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับภัยคุกคาม (cyber threat intelligence) เพื่อให้สามารถติดตามและวิเคราะห์ภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่อาจเกิดขึ้น และสามารถดำเนินการป้องกันหรือรับมือได้อย่างเหมาะสม
2.8.9 การประเมินช่องโหว่ทางเทคนิค (technical vulnerability assessment)	
8.9 การประเมินช่องโหว่ทางเทคนิค (technical vulnerability assessment) ของระบบ IT ที่เหมาะสมกับระดับความเสี่ยงเพื่อให้ทราบถึงช่องโหว่ และสามารถดำเนินการแก้ไขและป้องกันภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที โดยการประเมินช่องโหว่ทางเทคนิคครอบคลุมระบบ IT ที่มีนัยสำคัญ และระบบ IT ที่เชื่อมต่อกับเครือข่ายสาธารณะ (internet facing) ทุกระบบอย่างน้อยตามรอบระยะเวลาที่ได้จากการประเมินระดับความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานสอบบัญชี (IT Risk Assessment : ITRA) และทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญของระบบดังกล่าว เช่น การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างพื้นฐานของระบบ IT หรือการเพิ่มเติมฟังก์ชันสำคัญของระบบ IT เป็นต้น	1. สำนักงานสอบบัญชีควรกำหนดขอบเขตและความถี่ของการประเมินช่องโหว่ทางเทคนิคให้ครอบคลุมทุกระบบงานตามระดับความเสี่ยง ทั้งนี้ สำหรับระบบ IT ที่มีนัยสำคัญและระบบ IT ที่เชื่อมต่อกับเครือข่ายสาธารณะทุกระบบต้องได้รับการประเมินช่องโหว่อย่างน้อยตามรอบระยะเวลาที่ได้จากการประเมินระดับความเสี่ยงด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานสอบบัญชี (IT Risk Assessment : ITRA) และทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงระบบดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญ 2. สำนักงานสอบบัญชีควรประเมินความเสี่ยงของช่องโหว่ที่ตรวจพบและกำหนดระยะเวลาแก้ไขที่เหมาะสมกับความเสี่ยง 3. สำนักงานสอบบัญชีควรรายงานผลการประเมินช่องโหว่ไปยังผู้รับผิดชอบ รวมถึงติดตามให้มีการแก้ไขช่องโหว่ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ โดยนำเสนอความคืบหน้าของการดำเนินการต่อหัวหน้าสำนักงานสอบบัญชี หรือคณะกรรมการบริหารของสำนักงานสอบบัญชีที่ได้รับมอบหมาย
2.8.10 การบริหารจัดการโปรแกรมแก้ไขช่องโหว่ (patch management)	
8.10 การบริหารจัดการโปรแกรมแก้ไขช่องโหว่ (patch management) โดยจัดให้มีกระบวนการควบคุม	1. สำนักงานสอบบัญชีควรมีการกำหนดมาตรฐานและระเบียบวิธีปฏิบัติในการบริหารจัดการโปรแกรมแก้ไขช่องโหว่ (patch) ที่ครอบคลุมการดำเนินการอย่างน้อย ดังนี้

ข้อกำหนด	แนวปฏิบัติ
การติดตั้งโปรแกรมแก้ไขช่องโหว่บนระบบและอุปกรณ์เพื่อลดความเสี่ยงที่จะถูกโจมตีในอนาคต	(1) การประเมินความเสี่ยงและความจำเป็นในการติดตั้ง patch (2) การกำหนดกรอบระยะเวลาการติดตั้ง patch โดยคำนึงถึงความจำเป็นและความเสี่ยงจากการถูกโจมตีจากช่องโหว่ (3) การตรวจสอบความถูกต้องและการทดสอบ patch ก่อนการดำเนินการติดตั้งบนระบบที่ให้บริการจริง เพื่อป้องกันผลกระทบที่ไม่พึงประสงค์จากการติดตั้ง patch ทั้งนี้ ในกรณีที่มีข้อจำกัดในการทดสอบ patch สำนักงานสอบบัญชีอาจพิจารณาการควบคุมอื่น ๆ ทดแทน 2. การติดตั้ง patch บนระบบงานจริง ควรดำเนินการตามกระบวนการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลง (change management) ที่กำหนดไว้ เพื่อป้องกันความเสี่ยงและข้อผิดพลาดจากการปฏิบัติงาน 3. กรณีมีเหตุที่ผู้ผลิตระบบงานหรืออุปกรณ์ยังไม่แจ้งการปรับปรุง security patch อย่างเป็นทางการเพื่อปิดช่องโหว่ใหม่ ๆ ที่เพิ่งค้นพบ สำนักงานสอบบัญชีควรปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้พัฒนาระบบ เจ้าของผลิตภัณฑ์ หรือผู้เชี่ยวชาญด้านความมั่นคงปลอดภัย หรือจัดให้มีมาตรการควบคุมทดแทน เพื่อลดความเสี่ยงจากการถูกโจมตีผ่านช่องโหว่นั้น ๆ 4. สำนักงานสอบบัญชีควรมอบหมายผู้รับผิดชอบ หรือจัดให้มีเครื่องมือที่ใช้ติดตาม patch ด้านการรักษาความปลอดภัย (patch monitoring tool) ที่ยังไม่มีการติดตั้งบนระบบปฏิบัติการ (operation system) และระบบฐานข้อมูล (database system) ที่สำคัญของสำนักงานสอบบัญชี
2.9 การรักษาความมั่นคงปลอดภัยเกี่ยวกับระบบเครือข่ายสื่อสาร (communication system security)	
ส่วนที่ 9 การรักษาความมั่นคงปลอดภัยเกี่ยวกับระบบเครือข่ายสื่อสาร (communication system security) สำนักงานสอบบัญชีต้องมีการรักษาความมั่นคงปลอดภัยเกี่ยวกับระบบเครือข่ายสื่อสารอย่างเหมาะสม เพื่อให้ระบบเครือข่ายสื่อสารและข้อมูลที่รับส่งผ่านระบบเครือข่ายสื่อสารมีความมั่นคงปลอดภัย สามารถป้องกันการบุกรุกหรือภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งพร้อมใช้งานได้อย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ดี หากการรักษาความมั่นคงปลอดภัยเกี่ยวกับระบบเครือข่ายสื่อสารของสำนักงานสอบบัญชีไม่ได้อยู่ภายใต้อำนาจ	1. สำนักงานสอบบัญชีควรจัดให้มีการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของระบบเครือข่ายสื่อสาร โดยมีการดำเนินการอย่างน้อย ดังนี้ (1) ออกแบบเครือข่ายสื่อสารที่มีการแบ่งแยกเครือข่ายอย่างเหมาะสม โดยคำนึงถึงระดับความสำคัญของระบบงาน (application system) ระดับความสำคัญของข้อมูล รวมถึงความจำเป็นในการเชื่อมต่อจากระบบงานอื่น ๆ หรือจากภายนอกองค์กร (2) จัดให้มีการควบคุมการเชื่อมต่อของระบบงาน (application system) ที่สำคัญ (3) การแบ่งแยกเครือข่ายให้มีความรัดกุมปลอดภัย เช่น (3.1) แบ่งแยกเครือข่ายภายใน (private network) และเครือข่ายภายนอก (public network) ออกจากกัน (3.2) แบ่งแยกเครือข่ายของระบบ IT ที่มีนัยสำคัญ เครือข่ายสำหรับการปฏิบัติงานของพนักงาน และเครือข่ายสำหรับการใช้งานทั่วไป/เครือข่ายสำหรับบุคคลภายนอก (guest network) ออกจากกัน (3.3) จุดที่มีการแบ่งแยกเครือข่ายที่มีความสำคัญและมีความเสี่ยง ควรติดตั้งอุปกรณ์รักษาความปลอดภัยเครือข่ายที่มีความสามารถในการควบคุมและคัดกรองข้อมูล (traffic) ที่รับส่งผ่านเครือข่าย เพื่อป้องกันและตรวจจับการบุกรุกของไวรัสหรือมัลแวร์ต่าง ๆ

ข้อกำหนด	แนวปฏิบัติ
การควบคุมของสำนักงานสอบบัญชี และสำนักงานสอบบัญชีมีข้อจำกัดในการดำเนินการตามแนวปฏิบัติขั้นต่ำนี้ สำนักงานสอบบัญชีต้องจัดให้มีการควบคุมอื่นทดแทน เพื่อให้มั่นใจได้ว่าระบบเครือข่ายสื่อสารและข้อมูลที่รับส่งผ่านระบบเครือข่ายสื่อสารมีความมั่นคงปลอดภัย สามารถป้องกันการบุกรุกหรือภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งพร้อมใช้งานได้อย่างต่อเนื่อง	(4) ควบคุม และจำกัดให้เฉพาะอุปกรณ์ที่ได้รับอนุญาตเท่านั้นที่สามารถเชื่อมต่อกับระบบเครือข่ายภายในได้ (5) กำหนดกระบวนการเปิดใช้งานช่องทางเชื่อมต่อ (port) ตามความจำเป็น รวมทั้งการขออนุมัติจากผู้มีอำนาจ และจัดให้มีการควบคุมอย่างเหมาะสม (6) ติดตามสถานะความพร้อมใช้งานของระบบเครือข่ายให้อยู่ในระดับ service level agreement (SLA) ที่กำหนด (7) จัดให้มีระบบหรือมาตรการป้องกันการโจมตีผ่านเครือข่ายสาธารณะที่เหมาะสมตามความเสี่ยง เช่น การใช้อุปกรณ์การรักษาความปลอดภัย intrusion prevention system (IPS) และการป้องกันการโจมตีแบบ Distributed Denial of Service (DDoS protection) เป็นต้น 2. สำนักงานสอบบัญชีควรจัดให้มีการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูลสารสนเทศที่รับส่งผ่านระบบเครือข่ายสื่อสาร (information transfer) เช่น (1) กำหนดแนวปฏิบัติที่ดีในการรับส่งข้อมูลสารสนเทศผ่านช่องทางการสื่อสารอิเล็กทรอนิกส์ประเภทต่าง ๆ (2) นำเทคนิคการเข้ารหัสข้อมูลมาใช้ในการรับส่งข้อมูลสารสนเทศที่เป็นความลับและมีความสำคัญ (3) มาตรการป้องกันข้อมูลที่เป็นความลับหรือมีความสำคัญที่รับส่งในรูปแบบของไฟล์แนบ (attachment files) และการส่งต่ออีเมลแบบอัตโนมัติออกสู่ภายนอกองค์กร 3. สำนักงานสอบบัญชีควรจัดให้มีการรักษาความมั่นคงปลอดภัยสำหรับการใช้งานระบบรับส่งข้อมูลสารสนเทศผ่านระบบเครือข่ายสื่อสาร (ระบบ electronic messaging) โดยมีการดำเนินการอย่างน้อย ดังนี้ (1) กรณีที่มีการใช้งานระบบ electronic messaging ที่ให้บริการโดยบุคคลภายนอก เช่น โปรแกรมสนทนาผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (instant messaging) ระบบเครือข่ายสังคมออนไลน์ (social networking) หรือโปรแกรมเรียกใช้แฟ้มข้อมูลร่วมกัน (file sharing) เป็นต้น สำนักงานสอบบัญชีควรจัดให้มีการควบคุมดูแลอย่างเหมาะสมเพียงพอ และคำนึงถึงการปฏิบัติตามกฎหมายและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด (2) จัดให้มีมาตรการคัดกรอง (filter) อีเมลที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดภัยคุกคามทางไซเบอร์ เช่น อีเมลที่มีไฟล์แนบชนิด .exe เป็นต้น
2.10 การบริหารจัดการโครงการด้าน IT (IT project management) และการจัดหา พัฒนา และบำรุงรักษาระบบ IT (system acquisition, development and maintenance)	
ส่วนที่ 10 การบริหารจัดการโครงการด้าน IT (IT project management) และการจัดหา พัฒนา และบำรุงรักษาระบบ IT (system acquisition, development and maintenance)	หากสำนักงานสอบบัญชีไม่มีแผนที่จะบริหารจัดการโครงการด้าน IT และการจัดหา พัฒนา และบำรุงรักษาระบบ IT หรือมีเพียงอย่างใดอย่างหนึ่ง สำนักงานสอบบัญชีสามารถเลือกที่จะจัดทำนโยบาย แนวปฏิบัติ และดำเนินการเฉพาะหัวข้อที่เกี่ยวข้องเท่านั้น

ข้อกำหนด	แนวปฏิบัติ
สำหรับสำนักงานสอบบัญชีมีการบริหารจัดการโครงการด้าน IT (IT project management) และการจัดหา พัฒนา และบำรุงรักษาระบบ IT ในปัจจุบัน หรือวางแผนว่าจะมีในอนาคต สำนักงานสอบบัญชีต้องจัดทำนโยบายและแนวปฏิบัติสำหรับการบริหารจัดการโครงการด้าน IT การจัดหา พัฒนา รวมถึงบำรุงรักษาระบบ IT เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้มั่นใจได้ว่า เมื่อใดก็ตามที่มีการดำเนินโครงการด้านIT สำนักงานสอบบัญชีจะมีกรอบและแนวทางที่จะช่วยรักษาความมั่นคงปลอดภัยตลอดวงจรชีวิตของระบบ IT (entire life cycle) โดยให้ครอบคลุมรายละเอียดอย่างน้อย ดังนี้	
2.10.1 การบริหารจัดการโครงการด้าน IT (IT project management)	
<u>10.1 บริหารจัดการโครงการด้าน IT (IT project management)</u> กำหนดกรอบการบริหารจัดการโครงการ (project management framework) เพื่อให้การบริหารจัดการโครงการด้าน IT ที่มีนัยสำคัญเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถส่งมอบโครงการได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วนตามแผนงานและบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ไม่ว่างานโครงการนั้นจะดำเนินการโดยสำนักงานสอบบัญชีเอง หรือ บุคคลภายนอก	1. สำนักงานสอบบัญชีควรกำหนดกรอบการบริหารจัดการโครงการ (project management framework) เป็นลายลักษณ์อักษร โดยมีรายละเอียดขั้นต่ำ ดังนี้ (1) โครงสร้างการควบคุมและกำกับดูแลโครงการ (project governance) ที่ชัดเจน เพื่อให้มีการควบคุมดูแลโครงการให้สำเร็จเป็นไปตามแผนงานที่กำหนด โดยพิจารณาการจัดให้มีผู้รับผิดชอบในบทบาทหน้าที่ตามความจำเป็นและความเหมาะสม เช่น (1.1) คณะกรรมการกำกับดูแลโครงการ (project steering committee) มีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการกำกับดูแลและติดตามความคืบหน้าของโครงการ รวมทั้งให้คำแนะนำ และพิจารณาตัดสินใจการดำเนินงานในโครงการที่สำคัญ เพื่อให้โครงการสามารถดำเนินการได้ตามแผนที่กำหนดไว้ โดยควรประกอบด้วยผู้บริหารจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเจ้าของโครงการหรือผู้สนับสนุนโครงการ (project owner/project sponsor) (1.2) ผู้จัดการโครงการ (project manager) มีบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการบริหารจัดการโครงการให้เป็นไปตามระเบียบขั้นตอนการบริหารจัดการโครงการ เพื่อให้โครงการสามารถส่งมอบได้อย่างถูกต้องครบถ้วนสำเร็จตามแผนงานที่กำหนด (2) แนวทางการบริหารจัดการโครงการ โดยมีรายละเอียดขั้นต่ำ ดังนี้

ข้อกำหนด	แนวปฏิบัติ
	(2.1) ระเบียบขั้นตอนการบริหารจัดการโครงการ ครอบคลุมตั้งแต่ก่อนเริ่มโครงการ การดำเนินการและควบคุมโครงการ การปิดโครงการ และการสอบทานโครงการ (2.2) ปัจจัยและเกณฑ์ในการประเมินหรือจัดระดับความสำคัญของโครงการที่ชัดเจน รวมถึงขอบเขตอำนาจหน้าที่ในการอนุมัติและกำกับดูแลโครงการตามระดับความสำคัญของโครงการ (2.3) เอกสารหรือสิ่งส่งมอบในแต่ละขั้นตอนอย่างชัดเจน เช่น แผนการดำเนินโครงการ รายงานความคืบหน้า รายงานการปิดโครงการ เป็นต้น 2. การเริ่มโครงการ สำนักงานสอบบัญชีควรดำเนินการอย่างน้อย ดังนี้ (1) ประเมินความจำเป็นและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ รวมถึงความเสี่ยงและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อระบบและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (2) จัดทำแผนการดำเนินโครงการที่มีรายละเอียดครบถ้วนเพียงพอต่อการบริหารจัดการโครงการอย่างน้อยครอบคลุม (2.1) เป้าหมายโครงการ (2.2) ทรัพยากร และเทคโนโลยีที่ใช้ (2.3) บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของทีมงานในการดำเนินโครงการ (2.4) ขอบเขตและระยะเวลาของการดำเนินโครงการในแต่ละขั้นตอน (2.5) ผลงานที่จะส่งมอบในแต่ละขั้นตอน (2.6) ข้อกำหนดเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับโครงการ (ถ้ามี) เช่น ข้อกำหนดของผู้ว่าจ้าง ภาระผูกพัน ข้อจำกัด เป็นต้น (3) มีการนำเสนอแผนการดำเนินโครงการ เพื่อขออนุมัติโครงการต่อหัวหน้าสำนักงานสอบบัญชี หรือคณะกรรมการบริหารของสำนักงานสอบบัญชีตามขอบเขตในการอนุมัติที่กำหนดไว้ 3. การดำเนินงานและควบคุมโครงการ สำนักงานสอบบัญชีควรดำเนินการอย่างน้อย ดังนี้ (1) ติดตามและประเมินการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่องและครอบคลุมขอบเขต ระยะเวลา และทรัพยากรที่วางแผนไว้ (2) ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงขอบเขต ระยะเวลาหรือทรัพยากร หรือยกเลิกโครงการ ควรมีการนำเสนอผู้มีอำนาจเพื่อขออนุมัติการเปลี่ยนแปลงหรือยกเลิกโครงการ (3) รายงานความคืบหน้า ปัญหา อุปสรรคและข้อจำกัดในการดำเนินโครงการ ต่อคณะกรรมการกำกับดูแลโครงการหรือผู้บริหารระดับสูงที่ได้รับมอบหมายอย่างสม่ำเสมอ โดยโครงการที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจของสำนักงานสอบบัญชีอย่างมีนัยสำคัญควรมีการนำเสนอแก่หัวหน้าสำนักงานสอบบัญชี หรือคณะกรรมการบริหารของสำนักงานสอบบัญชีด้วย

ข้อกำหนด	แนวปฏิบัติ
	4. การปิดโครงการ สำนักงานสอบบัญชีควรดำเนินการอย่างน้อย ดังนี้ (1) สรุปประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนด (2) รวบรวมปัญหา อุปสรรคจากการบริหารจัดการโครงการ เพื่อนำมาเป็นสิ่งที่ได้เรียนรู้ (lesson learned) ใช้สำหรับวิเคราะห์ ปรับปรุง และพัฒนากระบวนการหรือเครื่องมือในการบริหารจัดการโครงการต่อไปให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น 5. สำนักงานสอบบัญชีควรสอบทานโครงการที่มีนัยสำคัญ เพื่อให้มั่นใจได้ว่าโครงการสอดคล้องกับเป้าหมายของโครงการ นโยบาย มาตรฐาน ระเบียบและวิธีปฏิบัติของสำนักงานสอบบัญชี รวมทั้งกฎหมายและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง
2.10.2 การจัดหาระบบ IT (system acquisition)	
10.2 จัดหาระบบ IT (system acquisition) จัดให้มีหลักเกณฑ์ในการจัดหาระบบ IT และผู้ให้บริการ เพื่อให้มั่นใจว่าระบบที่จัดหาสามารถตอบสนองความต้องการทางธุรกิจและความต้องการด้านความมั่นคงปลอดภัย IT โดยคำนึงถึงความยืดหยุ่นในการเปลี่ยนแปลงผู้ให้บริการ การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี รวมถึงการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจอย่างมีนัยสำคัญ	1. สำนักงานสอบบัญชีควรจัดให้มีหลักเกณฑ์การคัดเลือกระบบ IT และผู้ให้บริการ เพื่อให้มั่นใจว่าระบบที่จัดหาสามารถตอบสนองความต้องการทางธุรกิจและความต้องการด้านความมั่นคงปลอดภัยสารสนเทศ ซึ่งควรคำนึงถึงเรื่องดังนี้ (1) รายละเอียดทั่วไป เช่น เทคโนโลยีที่ใช้ สิทธิการใช้งานซอฟต์แวร์ (software license) ฟังก์ชันการทำงานของระบบ เป็นต้น (2) ความมั่นคงปลอดภัยของระบบ (3) ความน่าเชื่อถือของระบบ IT และผู้ให้บริการ เช่น ฐานะการเงิน ชื่อเสียง และความสามารถด้านเทคนิค เป็นต้น (4) การได้รับการรับรองตามมาตรฐานสากลหรือมาตรฐานด้าน IT ที่เกี่ยวข้องที่ได้รับการยอมรับโดยทั่วไป (certificate) (5) การสนับสนุนและการบำรุงรักษาระบบ (6) การทดสอบการทำงานขั้นต้น (proof of concept) ในกรณีที่เป็นระบบ IT ที่มีนัยสำคัญ (7) มาตรการรองรับหรือการบริหารความเสี่ยง ในกรณีที่ผู้พัฒนาระบบหรือผู้ให้บริการซอฟต์แวร์ไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงในการบำรุงรักษาระบบหรือให้การสนับสนุนการดำเนินงานตามที่ตกลงไว้ เช่น จัดให้มีข้อตกลงการรับฝากโค้ดต้นฉบับ (source-code escrow agreement) เพื่อให้มั่นใจว่าสำนักงานสอบบัญชีจะมีสิทธิในการเข้าถึง source code ของระบบหรือซอฟต์แวร์ดังกล่าว เป็นต้น
2.10.3 การพัฒนาระบบ IT (system development))	
10.3 พัฒนาระบบ IT (system development) จัดให้มีมาตรการควบคุมเกี่ยวกับการพัฒนาระบบ IT ในการออกแบบ พัฒนา ทดสอบระบบ และนำระบบขึ้นใช้งานจริง เพื่อให้มั่นใจว่าระบบมีความถูกต้อง มั่นคงปลอดภัย เชื่อถือได้ พร้อมใช้งาน และมีความยืดหยุ่น	[ไม่มีการกำหนดแนวปฏิบัติไว้เป็นการเฉพาะ]

ข้อกำหนด	แนวปฏิบัติ
เพียงพอจะรองรับการใช้งานได้ สอดคล้องกับแผนการดำเนินธุรกิจ โดยต้องดำเนินการอย่างน้อย ดังนี้	
(1) มีการกำหนดรายละเอียดความต้องการของระบบ (requirement) และคุณสมบัติทางเทคนิค (technical specification) ของระบบที่พัฒนา ดังนี้ (1.1) ความมั่นคงปลอดภัย (security) (1.2) สภาพพร้อมใช้งาน (availability) (1.3) ขีดความสามารถที่รองรับ (capacity)	<u>การออกแบบระบบ</u> 1. สำนักงานสอบบัญชีควรกำหนดให้หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดรายละเอียดความต้องการของระบบ 2. สำนักงานสอบบัญชีควรจัดทำเอกสารระบุรายละเอียดความต้องการของระบบ (functional requirement และ non-functional requirement) และคุณสมบัติทางเทคนิค (technical specification) ที่ครอบคลุมเรื่อง ดังนี้ (1) ความมั่นคงปลอดภัย (security) ตามนโยบายหรือมาตรฐานที่สำนักงานสอบบัญชีกำหนด เช่น การควบคุมการเข้าถึง และการเข้ารหัสข้อมูล เป็นต้น (2) ความพร้อมใช้งาน (availability) เช่น การออกแบบให้มีระบบทดแทน high availability หรือ redundancy รวมถึงมีระบบสำรอง (Disaster Recovery strategy) เป็นต้น เพื่อให้ระบบสามารถทำงานได้อย่างต่อเนื่อง และลดความเสี่ยงที่จุดใดจุดหนึ่งทำให้ระบบเกิดปัญหาหรือล้มเหลวทั้งหมด (single point of failure) (3) ขีดความสามารถที่รองรับ (capacity) ตามอัตรากำลังคนของสำนักงานสอบบัญชีที่วางแผนไว้ในปัจจุบัน ทั้งนี้ เอกสารข้างต้นควรผ่านการสอบทานความถูกต้องครบถ้วนและได้รับอนุมัติจากผู้เกี่ยวข้องก่อนเริ่มพัฒนาระบบ
(2) มีการแบ่งแยกบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาระบบ เพื่อให้มีการสอบทานก่อนนำระบบขึ้นไปให้บริการจริง ทั้งนี้ หากระบบถูกพัฒนาโดยบุคคลภายนอก และมีข้อจำกัดในการแบ่งแยกหน้าที่สำนักงานสอบบัญชีต้องจัดหาการควบคุมอื่นทดแทนเพื่อตอบสนองต่อความเสี่ยงจากการแบ่งแยกหน้าที่ไม่เหมาะสม	<u>การพัฒนาระบบ</u> 1. สำนักงานสอบบัญชีควรแบ่งแยกบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาระบบ (segregation of duty) เพื่อให้มีการสอบทานก่อนนำระบบขึ้นไปให้บริการจริง เช่น แยกผู้พัฒนาระบบ ออกจากผู้นำระบบขึ้นใช้งานจริง เป็นต้น
(3) มีการแบ่งแยกสภาพแวดล้อมของระบบงานที่ใช้สำหรับการพัฒนา (development) และการทดสอบ (testing) ออกจากระบบงานที่ให้บริการจริง (production) เช่น	1. สำนักงานสอบบัญชีควรแบ่งแยกสภาพแวดล้อมของระบบงานที่ใช้สำหรับการพัฒนา (development) และการทดสอบ (testing) ออกจากระบบงานที่ให้บริการจริง (production) เพื่อควบคุมการทดสอบและลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อระบบงานที่ให้บริการจริง 2. สำนักงานสอบบัญชีควรจัดให้มีการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของเครื่องที่ไม่ได้อยู่บนระบบที่ให้บริการจริง (non-production) ให้เพียงพอกับระดับความเสี่ยงของการเข้าถึงระบบและข้อมูลโดยไม่ได้รับอนุญาต และการรั่วไหลของข้อมูลที่ใช้ทดสอบ 3. สำนักงานสอบบัญชีควรจัดให้มีการควบคุมไม่ให้มีการติดตั้งเครื่องมือการพัฒนาระบบ (development tools) และเครื่องมือแปล

ข้อกำหนด	แนวปฏิบัติ
	โปรแกรม (compilers) ไว้บนระบบที่ให้บริการจริง เพื่อป้องกันความเสี่ยงที่อาจถูกปรับเปลี่ยนหรือติดตั้งโปรแกรมโดยไม่ได้รับอนุญาต
(4) มีกระบวนการหรือเครื่องมือควบคุมการพัฒนาชุดคำสั่งคอมพิวเตอร์ให้มีความปลอดภัย เช่น	1. สำนักงานสอบบัญชีควรกำหนดมาตรฐานและระเบียบวิธีปฏิบัติในการออกแบบและพัฒนาระบบอย่างปลอดภัย (secure coding) สอดคล้องกับมาตรฐานสากล รวมทั้งควบคุมให้ผู้พัฒนาระบบปฏิบัติตามมาตรฐานและระเบียบวิธีปฏิบัติดังกล่าว 2. สำนักงานสอบบัญชีควรมีกระบวนการหรือเครื่องมือควบคุมเวอร์ชันของชุดคำสั่งคอมพิวเตอร์ (source code version control) 3. สำนักงานสอบบัญชีควรสอบทานคำสั่งในการเขียนโปรแกรม (source code review) โดยใช้ระบบอัตโนมัติ (automated review) หรือแบบ manual review ซึ่งดำเนินการโดยบุคคลที่ไม่ใช่ผู้พัฒนาโปรแกรม เมื่อมีการพัฒนาหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงระบบ IT ที่มีนัยสำคัญ และมีความเสี่ยงด้านความมั่นคงปลอดภัย เพื่อให้สามารถระบุข้อบกพร่องด้านความมั่นคงปลอดภัย และแก้ไขก่อนนำระบบไปใช้งานจริง
(5) มีการทดสอบระบบ IT ที่ได้รับการพัฒนาหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลง เพื่อให้มั่นใจได้ว่าระบบดังกล่าวสามารถประมวลผลได้อย่างถูกต้องครบถ้วน และเป็นไปตามความต้องการของผู้ใช้งาน	<u>การทดสอบระบบ</u> 1. สำนักงานสอบบัญชีต้องจัดให้มีการทดสอบระบบก่อนนำไปใช้งานหรือให้บริการจริง เพื่อให้มั่นใจได้ว่าระบบดังกล่าวสามารถทำงานได้อย่างถูกต้อง ปลอดภัย มีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามความต้องการของผู้ใช้งาน โดยครอบคลุมอย่างน้อย ดังนี้ (1) ทดสอบการทำงานของแต่ละหน่วย (unit test) (2) ทดสอบการทำงานของระบบและการเชื่อมต่อ (system and integration test) (3) ทดสอบความต้องการของผู้ใช้งาน (user acceptance test) (4) ทดสอบการรักษาความปลอดภัย (security test) ได้แก่ การประเมินช่องโหว่ (vulnerabilities assessment) และการทดสอบการเจาะระบบ (penetration test) ตามความจำเป็น สำหรับระบบใหม่ใด ๆ ที่มีการเชื่อมต่อกับระบบ IT ที่มีนัยสำคัญ เพื่อให้สามารถตรวจพบช่องโหว่และดำเนินการปรับปรุงแก้ไขอย่างเหมาะสมก่อนเริ่มให้บริการจริง 2. สำนักงานสอบบัญชีควรกำหนดสถานการณ์ที่ใช้ทดสอบ (test scenario) หรือกรณีที่ใช้ทดสอบ (test case) แบบ end-to-end และมีกระบวนการสอบทาน test scenario หรือ test case เพื่อให้มั่นใจว่ามีความครอบคลุมเพียงพอและตรงกับความต้องการของสำนักงานสอบบัญชี 3. สำนักงานสอบบัญชีควรทดสอบระบบบนสภาพแวดล้อม (test environment) ที่ใกล้เคียงระบบที่ให้บริการจริง เพื่อลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงบนระบบงานที่ให้บริการจริง 4. สำนักงานสอบบัญชีต้องมีการจัดการข้อบกพร่อง (defect) ของระบบที่พบในการทดสอบ โดยพิจารณาแนวทางปรับปรุง หรือลดความเสี่ยงและผลกระทบของข้อบกพร่องดังกล่าว 5. สำนักงานสอบบัญชีต้องมีการขออนุมัติผลการทดสอบจากฝ่ายงานที่เกี่ยวข้อง ก่อนนำระบบขึ้นใช้งานจริง

ข้อกำหนด	แนวปฏิบัติ
(6) มีมาตรการควบคุมความถูกต้องครบถ้วนของการแปลงข้อมูล (data conversion)	1. มาตรการควบคุมความถูกต้องครบถ้วนของการแปลงข้อมูล (data conversion) ควรครอบคลุมกรณีที่มีการโอนย้ายข้อมูลจากระบบเดิมไปยังระบบใหม่ (data migration) เช่น การทำ storage migration, cloud migration หรือ application migration เป็นต้น
(7) มีมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัย และความลับของข้อมูลสำคัญที่นำไปใช้ในการทดสอบ	1. กรณีที่มีการนำข้อมูลสำคัญจากระบบจริงมาใช้เพื่อทดสอบระบบ สำนักงานสอบบัญชีควรจัดให้มีแนวทางการรักษาความปลอดภัยและความลับของข้อมูลดังกล่าว เช่น การทำ data masking เป็นต้น เพื่อป้องกันความเสี่ยงในการรั่วไหลของข้อมูล
(8) ในกรณีที่มีการมอบให้มอบหมายให้บุคคลภายนอกเป็นผู้พัฒนาหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงระบบ IT สำนักงานสอบบัญชีต้องจัดให้มีการติดตาม และควบคุมการดำเนินการให้ไปตามข้อตกลงในการมอบหมายงาน	[ไม่มีการกำหนดแนวปฏิบัติไว้เป็นการเฉพาะ]
(9) มีกระบวนการขออนุมัติหัวหน้าสำนักงานสอบบัญชีหรือคณะกรรมการบริหารของสำนักงานสอบบัญชีก่อนนำระบบขึ้นใช้งานจริง	<u>การนำระบบขึ้นใช้งานจริง</u> 1. สำนักงานสอบบัญชีควรดำเนินการนำระบบขึ้นใช้งานจริง โดยผ่านกระบวนการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลงที่กำหนดไว้ 2. สำนักงานสอบบัญชีควรเตรียมความพร้อมในการนำระบบขึ้นใช้งานจริง โดยจัดเก็บระบบเวอร์ชันก่อนการเปลี่ยนแปลงให้พร้อมนำกลับมาใช้งานได้ 3. สำนักงานสอบบัญชีควรกำหนดแผนหรือเงื่อนไขการนำระบบใหม่เข้าไปทดแทน (cutover หรือ go-live technique) ที่เหมาะสมกับระดับความเสี่ยง เช่น การเปลี่ยนแปลงไปยังระบบใหม่ทันที (direct changeover) การเปลี่ยนแปลงระบบโดยการใช้งานคู่ขนาน (parallel changeover) หรือ การเปลี่ยนแปลงระบบทีละเฟส (phased changeover) เป็นต้น
2.10.4 การแก้ไขเปลี่ยนแปลงระบบ IT (system change)	
<u>10.4 แก้ไขเปลี่ยนแปลงระบบ IT (system change)</u>	1. การแก้ไขเปลี่ยนแปลงระบบ IT (system change) ควรพิจารณาดำเนินการตามแนวปฏิบัติเรื่องการบริหารจัดการการเปลี่ยนแปลง (change management) และแนวปฏิบัติเรื่องการพัฒนาระบบ
(1) มีการประเมินผลกระทบ และจัดลำดับความสำคัญของการเปลี่ยนแปลง	[ไม่มีการกำหนดแนวปฏิบัติไว้เป็นการเฉพาะ]
(2) มีกระบวนการขออนุมัติการเปลี่ยนแปลง (change request) โดยต้องได้รับการอนุมัติจากหน่วยงานเจ้าของระบบ (system owner) เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้มั่นใจได้ว่า	[ไม่มีการกำหนดแนวปฏิบัติไว้เป็นการเฉพาะ]

ข้อกำหนด	แนวปฏิบัติ
การเปลี่ยนแปลงได้รับการพิจารณาความจำเป็นอย่างเหมาะสมแล้ว	
(3) มีการทดสอบระบบก่อนนำไปตั้งค่า หรือนำไปติดตั้งบนระบบที่ให้บริการจริง เพื่อลดความเสี่ยงและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น	[ไม่มีการกำหนดแนวปฏิบัติไว้เป็นการเฉพาะ]
(4) มีกระบวนการขออนุมัติจากหัวหน้าสำนักงานสอบบัญชี หรือคณะกรรมการบริหารของสำนักงานสอบบัญชีก่อนนำระบบขึ้นใช้งานจริง	[ไม่มีการกำหนดแนวปฏิบัติไว้เป็นการเฉพาะ]
(5) มีกระบวนการหรือเครื่องมือควบคุมการเปลี่ยนแปลงรุ่น (version) ของชุดคำสั่งคอมพิวเตอร์ (source code version control) และรองรับการถอยกลับสู่สภาพเดิม (fallback)	[ไม่มีการกำหนดแนวปฏิบัติไว้เป็นการเฉพาะ]
(6) ปรับปรุงรายละเอียดประกอบระบบงานที่ได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้เป็นปัจจุบัน	1. สำนักงานสอบบัญชีควรปรับปรุงขั้นตอนการปฏิบัติงาน ระบบงานสำรอง และแผนบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ (business continuity plan) เมื่อมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงระบบ IT เพื่อให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ นอกจากนี้ ควรสื่อสารการเปลี่ยนแปลงให้บุคคลที่เกี่ยวข้องได้รับทราบเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง
2.11 การบริหารจัดการเหตุการณ์ผิดปกติด้าน IT (IT incident management)	
ส่วนที่ 11 การบริหารจัดการเหตุการณ์ผิดปกติด้าน IT (IT incident management) สำนักงานสอบบัญชีต้องมีการบริหารจัดการเหตุการณ์ผิดปกติด้าน IT อย่างเหมาะสมและทันท่วงทีดังนี้	
11.1 จัดให้มีช่องทางรับแจ้งเหตุการณ์ผิดปกติด้าน IT จากบุคลากร ผู้ใช้บริการ และผู้ที่เกี่ยวข้อง	1. สำนักงานสอบบัญชีควรจัดให้มีหน่วยงานหรือบุคลากรที่มีหน้าที่รับแจ้งเหตุการณ์ (point of contact) โดยทำหน้าที่ในการบันทึกข้อมูลแก้ไขในเบื้องต้น หรือส่งต่อเหตุการณ์ผิดปกติไปยังหน่วยงานด้าน IT ที่เกี่ยวข้อง
11.2 กำหนดแผน หรือขั้นตอนการบริหารจัดการเหตุการณ์ผิดปกติด้าน IT	1. สำนักงานสอบบัญชีควรจัดให้มีแผนการบริหารจัดการ หรือแผนการรับมือกับเหตุการณ์ผิดปกติ (incident response plan) ตามความสำคัญของเหตุการณ์ เพื่อให้สามารถรับมือและตอบสนองต่อเหตุการณ์ได้อย่างรวดเร็วและทันการณ์ โดยมีรายละเอียด

ข้อกำหนด	แนวปฏิบัติ
	ครอบคลุมอย่างน้อย ดังนี้ (1) การตรวจสอบความถูกต้องข้อมูลที่ได้รับแจ้ง (2) การจัดประเภท และความเร่งด่วนของเหตุการณ์ เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาภายในระยะเวลาที่เหมาะสม (3) การแก้ไขเหตุการณ์ ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูล (analysis) การจำกัดความเสียหาย (containment) การจัดเก็บหลักฐานอย่างปลอดภัย (evidence gathering) การหาแนวทางแก้ไข (resolution research) และการแก้ไขปัญหาและฟื้นฟูระบบ (eradication and recovery) ตลอดจนการจัดให้มีช่องทางประสานงานจากผู้เชี่ยวชาญทั้งภายในและภายนอก (4) แนวทางการรายงานเหตุการณ์ผิดปกติ (incident escalation) และรายงานความคืบหน้าของเหตุการณ์ต่อหัวหน้าสำนักงานสอบบัญชี และคณะกรรมการของสำนักงานสอบบัญชีให้รับทราบ ตามระดับความรุนแรงของเหตุการณ์ (5) การแจ้งหรือสื่อสารลูกค้า โดยกำหนดผู้รับผิดชอบในการสื่อสารไปยังลูกค้า และช่องทางการสื่อสาร เพื่อให้ลูกค้ารับทราบผลกระทบ และความคืบหน้าการแก้ไขเหตุการณ์ผิดปกติ (6) การตรวจพิสูจน์พยานหลักฐานทางดิจิทัล (digital forensic) ในกรณีภัยคุกคามทางไซเบอร์ซึ่งส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อทรัพย์สินและข้อมูลของลูกค้า โดยผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเพื่อให้ทราบสาเหตุหรือช่องโหว่ของระบบ และสามารถดำเนินการปิดช่องโหว่ได้อย่างปลอดภัย
11.3 รายงานเหตุการณ์ผิดปกติด้าน IT เหตุการณ์การละเมิดต่อข้อมูลส่วนบุคคล และเหตุการณ์ที่ส่งผลให้ทรัพย์สินของผู้ใช้งานเสียหายอันเกิดจากเหตุการณ์ด้านความมั่นคงปลอดภัยของระบบ IT ต่อผู้มีหน้าที่รับผิดชอบเหตุการณ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยไม่ชักช้า ตามที่กฎหมายกำหนด เช่น สำนักงาน ก.ล.ต. และ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล เป็นต้น	1. สำนักงานสอบบัญชีควรรายงานเหตุการณ์ที่มีการละเมิดกฎหมาย กฎ และระเบียบที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานสอบบัญชี ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยไม่ชักช้า ตามที่กฎหมายกำหนด เช่น มาตรา 37 (4) ของพรบ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ แจ้งให้รายงานเหตุการณ์ละเมิดข้อมูลส่วนบุคคลแก่สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลภายใน 72 ชั่วโมงนับแต่ทราบเหตุเท่าที่สามารถกระทำได้ ทั้งนี้การแจ้งดังกล่าวและข้อยกเว้นให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลประกาศกำหนด เป็นต้น รวมทั้ง สำนักงานสอบบัญชีต้องรายงานเหตการณ์ดังกล่าวแก่สำนักงาน ก.ล.ต. ภายใน 72 ชั่วโมงนับแต่ทราบเหตุเท่าที่สามารถกระทำได้ด้วยเช่นกัน ตามหลักเกณฑ์ในการกำกับดูแลและการตรวจสอบด้านIT สำหรับสำนักงานสอบบัญชี 2. สำนักงานสอบบัญชีควรรายงานสำนักงาน ก.ล.ต. ในกรณีที่มีเหตุการณ์ด้าน IT ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการดำเนินงาน ธุรกิจ ชื่อเสียง ฐานะ ผลการดำเนินงานของสำนักงานสอบบัญชี หรือลูกค้าในวงกว้าง โดยครอบคลุมเหตุการณ์ ดังนี้ (1) การละเมิดต่อข้อมูลส่วนบุคคลที่เกิดจากเหตุการณ์ผิดปกติด้าน IT (2) ทรัพย์สินของผู้ใช้งานสูญหาย หรือเสียหาย (3) การบุกรุก เข้าถึง หรือใช้งานระบบโดยไม่ได้รับอนุญาต (system compromised) (4) เหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อชื่อเสียงของสำนักงานสอบบัญชี (harm to reputation) เช่น ถูกปลอมแปลงหน้าเว็บไซต์ของ

ข้อกำหนด	แนวปฏิบัติ
	บริษัท (website defacement) เป็นต้น 3. สำนักงานสอบบัญชีควรรายงานเหตุการณ์ต่อสำนักงาน ก.ล.ต. ภายในกรอบระยะเวลา ดังนี้ (1) รายงานโดยไม่ชักช้า ภายใน 72 ชั่วโมงนับแต่ทราบเหตุเท่าที่สามารถกระทำได้ โดยมีเนื้อหาครอบคลุมถึงวันเวลา ประเภทเหตุการณ์ เหตุการณ์ และผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ทั้งนี้ สามารถแจ้งโดยวาจาหรือรายงานผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ตามที่สำนักงาน ก.ล.ต. กำหนดตามความเหมาะสม (2) รายงานความคืบหน้าเป็นลายลักษณ์อักษรทุก ๆ 14 วัน หรือ ตามความเหมาะสมจนกว่าระบบ IT จะกลับสู่การให้บริการได้อย่างเป็นปกติ โดยมีเนื้อหาครอบคลุมถึงวันเวลา ประเภทเหตุการณ์ เหตุการณ์ ผลกระทบที่เกิดขึ้น และความคืบหน้าในการแก้ไขปัญหา ทั้งนี้ ให้รายงานผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ที่สำนักงาน ก.ล.ต. กำหนด (3) รายงานเมื่อเหตุการณ์ยุติหรือแก้ไขปัญหาแล้วเสร็จ โดยมีเนื้อหาครอบคลุมถึงวันเวลา ประเภทเหตุการณ์ เหตุการณ์ ผลกระทบที่เกิดขึ้น การดำเนินการแก้ไขปัญหา ผลการแก้ไขปัญหา ระยะเวลาในการแก้ไข สาเหตุที่เกิดปัญหา และแนวทางป้องกันในอนาคต ทั้งนี้ ให้รายงานผ่านช่องทางอิเล็กทรอนิกส์ที่สำนักงาน ก.ล.ต. กำหนด
11.4 วิเคราะห์สาเหตุที่แท้จริง (root cause) ของเหตุการณ์ผิดปกติด้าน IT เพื่อกำหนดแนวทางการแก้ไขและป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์ซ้ำในอนาคต	1. สำนักงานสอบบัญชีควรวิเคราะห์สาเหตุที่แท้จริงของเหตุการณ์ และนำบทเรียน (lesson learned) จากเหตุการณ์ไปป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์นี้อีกในอนาคต หรือปรับปรุงกระบวนการรับมือเหตุการณ์ผิดปกติให้มีประสิทธิภาพดีขึ้น
11.5 บันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเหตุการณ์ผิดปกติด้าน IT และจัดเก็บข้อมูลดังกล่าวเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปีนับแต่วันที่เกิดเหตุการณ์นั้น โดยต้องจัดเก็บไว้ในลักษณะที่พร้อมให้สำนักงาน ก.ล.ต. สามารถเรียกดูและตรวจสอบได้โดยไม่ชักช้า	1. สำนักงานสอบบัญชีควรจัดเก็บบันทึกข้อมูลเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในรูปแบบที่เป็นมาตรฐาน และมีเนื้อหาขั้นต่ำประกอบด้วย วันเวลาที่เกิดเหตุการณ์ รายละเอียดเหตุการณ์ ผลกระทบ วิธีการแก้ไข วันเวลาที่สิ้นสุดเหตุการณ์ สาเหตุที่เกิดปัญหา และแนวทางการป้องกันในอนาคต โดยจัดเก็บข้อมูลดังกล่าวเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปีนับแต่วันที่เกิดเหตุการณ์นั้น โดยต้องจัดเก็บไว้ในลักษณะที่พร้อมให้สำนักงาน ก.ล.ต. สามารถเรียกดูและตรวจสอบได้โดยไม่ชักช้า
11.6 ทดสอบและทบทวนขั้นตอนปฏิบัติหรือแผนการบริหารจัดการเหตุการณ์ผิดปกติด้าน IT อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยต้องครอบคลุมถึงการทดสอบการบริหารจัดการเหตุการณ์ด้านภัยคุกคามทางไซเบอร์ (cyber security drill) และจัดให้มีการรายงานผลการทดสอบและทบทวนต่อหัวหน้าสำนักงานสอบบัญชี หรือคณะกรรมการ	1. สำนักงานสอบบัญชีควรทดสอบและทบทวนขั้นตอนปฏิบัติหรือแผนการบริหารจัดการเหตุการณ์ผิดปกติ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อให้สามารถจัดการแก้ไขเหตุการณ์ให้กลับสู่สภาพปกติได้อย่างรวดเร็วและจำกัดความเสียหายที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจ โดยดำเนินการ ดังนี้ (1) จัดให้มีการจำลองสถานการณ์เสี่ยง (risk scenario) ด้านเหตุการณ์ภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่มีความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้น สอดคล้องกับลักษณะ ขอบเขต และความซับซ้อนในการประกอบธุรกิจ และสอดคล้องกับแนวโน้มภัยคุกคามไซเบอร์ที่อาจเกิดขึ้นกับสำนักงานสอบบัญชีโดยสถานการณ์ดังกล่าวควรเป็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วส่งผลกระทบต่อระบบ IT อย่างมีนัยสำคัญ (2) จัดเก็บเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการทดสอบให้ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน ดังนี้

ข้อกำหนด	แนวปฏิบัติ
บริหารของสำนักงานสอบบัญชี	(2.1) สถานการณ์ความเสี่ยง (risk scenario) รูปแบบการทดสอบ วัน เวลา สถานที่ในการทดสอบ บทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องที่ใช้ในการทดสอบ (2.2) สรุปผลการทดสอบ และผลการทบทวนขั้นตอนการบริหารจัดการเหตุการณ์ (3) จัดให้มีการรายงานผลการทดสอบและทบทวนต่อหัวหน้าสำนักงานสอบบัญชี หรือคณะกรรมการบริหารของสำนักงานสอบบัญชี
2.12 แผนฉุกเฉินด้าน IT (IT contingency plan)	
ส่วนที่ 12 แผนฉุกเฉินด้าน IT (IT contingency plan) สำนักงานสอบบัญชีต้องจัดให้มีแผนฉุกเฉินด้าน IT เพื่อรองรับเหตุการณ์ผิดปกติด้าน IT ซึ่งส่งผลกระทบให้ไม่สามารถให้บริการได้ตามปกติ หรือไม่สามารถดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่อง โดยต้องกู้คืนระบบให้กลับคืนสู่สภาพปกติภายในระยะเวลาที่เหมาะสมได้ ดังนี้	ทั้งนี้ หากระบบงาน IT บางอย่างไม่ได้อยู่ในการควบคุมของสำนักงานสอบบัญชี สำนักงานสอบบัญชีต้องกำหนดการควบคุมอื่นทดแทนเพื่อให้มั่นใจได้ว่าระบบงาน IT ดังกล่าว มีแนวทางรองรับเหตุการณ์ผิดปกติด้าน IT ที่อาจส่งผลกระทบให้ไม่สามารถให้บริการได้ตามปกติ หรือไม่สามารถดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่อง โดยต้องกู้คืนระบบให้กลับคืนสู่สภาพปกติภายในระยะเวลาที่เหมาะสมได้
12.1 จัดให้มีคณะทำงานหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดทำแผนฉุกเฉินด้าน IT	1. สำนักงานสอบบัญชีควรจัดให้มีคณะทำงานหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดทำแผนฉุกเฉินด้าน IT ไว้อย่างเป็นลายลักษณ์อักษร โดยมีผู้บริหารและบุคลากรของหน่วยงานด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมด้วย เช่น ด้าน IT ด้านธุรกิจ และด้านสื่อสารองค์กร เป็นต้น
12.2 กระบวนการจัดทำแผนฉุกเฉินด้าน IT ต้องครอบคลุมการดำเนินการ ดังนี้ 12.2.1 ประเมินความเสี่ยง (risk analysis) เพื่อให้สามารถระบุเหตุการณ์ความเสี่ยงที่อาจทำให้กระบวนการและระบบ IT หยุดชะงัก ไม่สามารถให้บริการได้ตามปกติ หรือไม่สามารถดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่อง	สำนักงานสอบบัญชีควรประเมินความเสี่ยง (risk analysis) เพื่อให้สามารถระบุเหตุการณ์ความเสี่ยงซึ่งส่งผลกระทบต่อการหยุดชะงักของกระบวนการและระบบ IT โดยมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้ 1. ระบุเหตุการณ์ความเสี่ยง (risk scenarios) ที่อาจทำให้กระบวนการและระบบ IT หยุดชะงัก ทั้งจากภายในและภายนอก เช่น การโจมตีด้านไซเบอร์ ไฟไหม้ เป็นต้น 2. ประเมินความเสี่ยงโดยพิจารณาผลกระทบและโอกาสที่จะเกิดขึ้น รวมถึงการควบคุมที่มีอยู่ 3. จัดให้มีกระบวนการและทรัพยากรที่จำเป็นในการควบคุมความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้
12.2.2 วิเคราะห์ผลกระทบทางธุรกิจ (business impact analysis) จากเหตุการณ์ความเสี่ยงตาม 12.2.1 เพื่อกำหนดระยะเวลาเป้าหมายในการกู้คืนระบบ IT (Recovery Time Objective : RTO)	1. สำนักงานสอบบัญชีควรวิเคราะห์ผลกระทบทางธุรกิจ (business impact analysis) เพื่อให้ทราบถึงความสำคัญของระบบ IT ที่มีผลต่อการดำเนินธุรกิจ โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้ (1) ระบุรายการกระบวนการทางธุรกิจ (business process) และระบบ IT ที่กระบวนการทางธุรกิจพึ่งพา (2) วิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดจากการหยุดชะงักของระบบ IT เพื่อกำหนดระยะเวลา RTO, RPO และ MTD ตามความเหมาะสม

ข้อกำหนด	แนวปฏิบัติ
ระยะเวลาเป้าหมายสูงสุดที่ยอมให้ข้อมูลเสียหาย (Recovery Point Objective : RPO) และระยะเวลาสูงสุดที่ยอมให้กระบวนการทางธุรกิจหยุดชะงัก (Maximum Tolerable Downtime : MTD) อย่างเหมาะสม	(3) ระบุระบบ IT และทรัพยากรที่จำเป็นต่อกระบวนทางธุรกิจที่สำคัญ (ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ ข้อมูล และทรัพยากรอื่น ๆ) พร้อมทั้งรายละเอียดคุณสมบัติ (specification) ขั้นต่ำของระบบ IT และทรัพยากรดังกล่าว (4) จัดลำดับความสำคัญของระบบ IT เพื่อให้ระบบ IT ที่สนับสนุนกระบวนการทางธุรกิจที่สำคัญสูงได้รับการกู้คืนเป็นลำดับแรก
12.2.3 จัดทำแผนฉุกเฉินด้าน IT อย่างเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากหัวหน้าสำนักงานสอบบัญชี หรือคณะกรรมการบริหารของสำนักงานสอบบัญชี	1. สำนักงานสอบบัญชีควรจัดให้มีแผนฉุกเฉินด้าน IT ที่ได้รับความเห็นชอบจากหัวหน้าสำนักงานสอบบัญชี หรือคณะกรรมการบริหารของสำนักงานสอบบัญชีซึ่งมีรายละเอียดของกระบวนการหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน เพื่อให้สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็วและง่ายต่อการปฏิบัติ โดยครอบคลุมรายละเอียดอย่างน้อย ดังนี้ (1) หน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้บริหารระดับสูง และผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการตามแผน (2) รายละเอียดของระบบ IT เช่น โครงสร้างสถาปัตยกรรม แผนภาพแสดงระบบเครือข่ายสื่อสาร เป็นต้น (3) เงื่อนไขและขั้นตอนในการประกาศใช้แผนฉุกเฉินด้าน IT การตอบสนองต่อเหตุการณ์ฉุกเฉิน และแผนการสื่อสารให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบ (4) ขั้นตอนการกู้คืนระบบและข้อมูล โดยมีรายละเอียดที่ชัดเจนและเพียงพอที่ผู้ปฏิบัติงานสามารถใช้เป็นขั้นตอนปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง และเป็นไปตามเป้าหมายเวลาที่กำหนดไว้ โดยอาจจัดทำในรูปแบบรายการตรวจสอบขั้นตอนปฏิบัติ (checklist) (5) ขั้นตอนการตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของระบบ IT และข้อมูลที่กู้คืน ก่อนกลับสู่การดำเนินกระบวนการทางธุรกิจอย่างปกติ (return to normal) (6) ขั้นตอนการประกาศยกเลิกแผนฉุกเฉินด้าน IT (7) การจัดเก็บแผนฉุกเฉินด้าน IT ไว้ในสถานที่ปลอดภัยและมีความพร้อมใช้งานในสถานที่ปฏิบัติงานหลักและสถานที่สำรอง 2. สำนักงานสอบบัญชีควรจัดให้มีรายชื่อของบุคลากรและช่องทางการติดต่อ เพื่อใช้ในการสื่อสารกรณีเกิดภาวะวิกฤตหรือมีเหตุจำเป็นเร่งด่วนได้
12.3 จัดให้มีระบบ IT สำรอง และทรัพยากรที่จำเป็นเพื่อให้สามารถกู้คืนระบบได้ตามระยะเวลาเป้าหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ หากสำนักงานสอบบัญชีมีข้อจำกัดในการจัดให้มีระบบ IT สำรอง หรือ ทรัพยากรที่จำเป็นสำนักงานสอบบัญชีต้องจัดให้มีการควบคุมอื่นทดแทน	1. สำนักงานสอบบัญชีควรจัดให้มีระบบ IT สำรอง และทรัพยากรที่จำเป็นเพื่อให้สามารถกู้คืนระบบ IT ได้ตามระยะเวลาเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยกรณีที่สำนักงานสอบบัญชีมีศูนย์คอมพิวเตอร์สำรอง ควรระบุรายละเอียดเกี่ยวกับศูนย์คอมพิวเตอร์สำรองให้ชัดเจน เช่น ทรัพยากรที่มี สถานที่ตั้งและแผนที่ เป็นต้น

ข้อกำหนด	แนวปฏิบัติ
อย่างเหมาะสมตามระดับความเสี่ยงที่อาจทำให้กระบวนการและระบบ IT หยุดชะงัก	
12.4 สื่อสารให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจและสามารถปฏิบัติตามแผนฉุกเฉินด้าน IT อย่างเหมาะสม	1. สำนักงานสอบบัญชีควรสื่อสารแผนฉุกเฉินด้าน IT ให้พนักงานทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามแผนฉุกเฉินด้าน IT มีความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติตามแผนได้อย่างถูกต้อง
12.5 ทบทวนและทดสอบการปฏิบัติตามแผนฉุกเฉินด้าน IT อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และเมื่อมีเหตุจำเป็นที่ควรได้รับการทบทวนและทดสอบดังกล่าว โดยรายงานผลการทบทวนและทดสอบต่อหัวหน้าสำนักงานสอบบัญชีหรือคณะกรรมการบริหารของสำนักงานสอบบัญชี	1. สำนักงานสอบบัญชีควรทบทวน (review) และทดสอบ (test) การปฏิบัติตามแผนฉุกเฉินด้าน IT อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และเมื่อมีเหตุจำเป็นที่ควรได้รับการทดสอบและทบทวนดังกล่าว เช่น มีการเปลี่ยนแปลงกลยุทธ์ทางธุรกิจ นโยบายการบริหารความเสี่ยงโดยรวม สภาพแวดล้อมของการให้บริการหรือดำเนินธุรกิจ ทรัพยากร หรือโครงสร้างระบบ IT เป็นต้น 2. สำนักงานสอบบัญชีควรกำหนดเหตุการณ์ที่ใช้ในการทดสอบประจำปี (test scenario) โดยเป็นเหตุการณ์ที่มีโอกาสที่จะเกิดขึ้นและอาจส่งผลกระทบให้กระบวนการทางธุรกิจที่สำคัญหยุดชะงัก เช่น การหยุดชะงักของระบบ IT ที่สนับสนุนกระบวนการทางธุรกิจที่สำคัญ การหยุดชะงักของผู้ให้บริการภายนอกที่สำคัญ (รวมถึงผู้ให้บริการคลาวด์) และการโจมตีทางไซเบอร์ เป็นต้น 3. สำนักงานสอบบัญชีควรรายงานผลการทดสอบแผนฉุกเฉินด้าน IT ต่อหัวหน้าสำนักงานสอบบัญชี หรือคณะกรรมการบริหารของสำนักงานสอบบัญชีโดยมีรายละเอียดอย่างน้อยครอบคลุมวัตถุประสงค์ ขอบเขตการทดสอบสถานการณ์จำลอง ผลการทดสอบ ข้อผิดพลาดและปัญหาหรืออุปสรรคที่พบ พร้อมทั้งแนวทางปรับปรุงแก้ไข
12.6 จัดให้มีรายละเอียดในการติดต่อดังนี้ เพื่อให้สามารถประสานงานในการรายงานเหตุการณ์ผิดปกติด้าน IT หรือขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยต้องปรับปรุงข้อมูลดังกล่าวให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ 12.6.1 รายชื่อหน่วยงานกำกับดูแลและบุคคลภายนอกที่ให้บริการหรือที่มีการเชื่อมต่อกับระบบ IT ของสำนักงานสอบบัญชี 12.6.2 ช่องทางในการติดต่อ และรายชื่อผู้ที่เกี่ยวข้องของหน่วยงานกำกับดูแลหรือบุคคลภายนอกตาม 12.7.1	[ไม่มีการกำหนดแนวปฏิบัติไว้เป็นการเฉพาะ]

หมวดที่ 3 การตรวจสอบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology Audit)

ให้สำนักงานสอบบัญชีดำเนินการตามที่กำหนดในภาคผนวกนี้

<table>
<tr><th>ข้อกำหนด</th><th>แนวปฏิบัติ</th></tr>
<tr><td>1. <u>การจัดให้มีผู้ตรวจสอบ</u>
ผู้ตรวจสอบต้องมีลักษณะดังนี้
1.1 มีความเป็นอิสระจากผู้ทำหน้าที่ด้าน IT ในระดับ ดังนี้
1.1.1 ระดับที่ 1 (first line of defense) : การปฏิบัติงาน
1.1.2 ระดับที่ 2 (second line of defense) : การบริหารความเสี่ยงและกำกับดูแลการปฏิบัติตามกฎหมายและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง
1.2 ผู้ตรวจสอบต้องผ่านการรับรองและมีวุฒิบัตรอย่างหนึ่งอย่างใดดังนี้ และมีวุฒิบัตรซึ่งยังไม่สิ้นผล
1.2.1 Certified Information Systems Auditor (CISA)
1.2.2 Certified Information Security Manager (CISM)
1.2.3 Certified Information Systems Security Professional (CISSP)
1.2.4 ISO/IEC 27001 Lead Auditor
1.2.5 ใบรับรองอื่นตามที่กำหนดเพิ่มเติมบนเว็บไซต์ของสำนักงาน ก.ล.ต.</td><td>[ไม่มีการกำหนดแนวปฏิบัติไว้เป็นการเฉพาะ]</td></tr>
<tr><td>2. <u>การวางแผนและกำหนดขอบเขตการตรวจสอบ</u>
ทบทวนแผนงานและขอบเขตการตรวจสอบให้สอดคล้องกับความเสี่ยงของสำนักงานสอบบัญชี ตามเกณฑ์ประเมินระดับความเสี่ยงของสำนักงานสอบบัญชี (IT Risk Assessment : “ITRA”)</td><td>[ไม่มีการกำหนดแนวปฏิบัติไว้เป็นการเฉพาะ]</td></tr>
<tr><td>3. <u>การตรวจสอบด้าน IT ตามแผนงานและขอบเขตที่กำหนด</u>
3.1 จัดให้มีการตรวจสอบและรายงานผลการตรวจสอบด้าน IT ให้สอดคล้องกับความเสี่ยงของสำนักงานสอบบัญชี ตามเกณฑ์ประเมินระดับความเสี่ยงของสำนักงานสอบบัญชี (IT Risk Assessment : “ITRA”) โดยมีรายละเอียดดังนี้
<table>
<tr><td rowspan="2">ระดับของผลกระทบต่อตลาดทุนจากมูลค่าหลักทรัพย์ตามราคาตลาด ณ วันสิ้นปีล่าสุด</td><td colspan="3">ผลการประเมินความซับซ้อนทางเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานสอบบัญชี</td></tr>
<tr><td>ต่ำ</td><td>กลาง</td><td>สูง</td></tr>
<tr><td>ระดับสูง (H)</td><td>ทุกปี</td><td>ทุกปี</td><td>ทุกปี</td></tr>
<tr><td>ระดับกลางค่อนไปทางสูง (MH)</td><td>2 ปีครั้ง</td><td>2 ปีครั้ง</td><td>ทุกปี</td></tr>
<tr><td>ระดับกลางค่อนไปทางต่ำ (ML)</td><td>3 ปีครั้ง</td><td>3 ปีครั้ง</td><td>2 ปีครั้ง</td></tr>
<tr><td>ระดับต่ำ (Low)</td><td>3 ปีครั้ง</td><td>3 ปีครั้ง</td><td>3 ปีครั้ง</td></tr>
</table>
</td><td>[ไม่มีการกำหนดแนวปฏิบัติไว้เป็นการเฉพาะ]</td></tr>
</table>

ข้อกำหนด	แนวปฏิบัติ
โดยรอบความถี่ของระยะเวลาที่คำนวณข้างต้น คือ ความถี่ของระยะเวลาที่สำนักงานสอบบัญชีจะต้องจัดให้มีการตรวจสอบด้าน IT แบบเต็มรูปแบบ (“full-scope”) และนำส่งผลการตรวจสอบดังกล่าวแก่สำนักงาน ก.ล.ต. ภายในปีปฏิทินดังกล่าว รวมถึงจัดให้มีการประเมิน ITRA ใหม่เพื่อหารอบระยะเวลาถัดไปที่จะตรวจแบบเต็มรูปแบบอีกครั้ง <u>ตัวอย่าง</u> หากสำนักงานสอบบัญชี A ได้จัดให้มีการตรวจสอบด้านเทคโนโลยีครั้งล่าสุดในปี 2569 และจัดทำการประเมินความเสี่ยงตาม ITRA ได้ความถี่ 2 ปีครั้ง ดังนั้น สำนักงานสอบบัญชี A จึงต้องจัดให้มีการตรวจสอบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอีกครั้งภายในปี 2571 รวมถึงรายงานผลการตรวจสอบดังกล่าว และ ITRA ต่อสำนักงาน ก.ล.ต. ภายในปี 2571 3.2 จัดให้มีการบันทึกและจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการตรวจสอบ เช่น กระดาษทำการ (working paper) และหลักฐานประกอบการตรวจ เป็นต้น เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปีนับแต่วันที่จัดทำรายงานและแผนดังกล่าว โดยต้องจัดเก็บไว้ในลักษณะที่พร้อมให้สำนักงาน ก.ล.ต. สามารถเรียกดูและตรวจสอบได้โดยไม่ชักช้า	
4. จัดให้มีการวิเคราะห์เชิงลึกถึงสาเหตุของข้อบกพร่อง (“root cause analysis”) และการจัดทำแผนการแก้ไข (“remediation plan”) ข้อบกพร่องหรือข้อสังเกตจากรายงานผลการตรวจสอบด้าน IT และติดตามความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนดังกล่าว	[ไม่มีการกำหนดแนวปฏิบัติไว้เป็นการเฉพาะ]
5. <u>การเสนอรายงานผลการตรวจสอบ</u> 5.1 เสนอรายงานผลการตรวจสอบตาม 3. รวมทั้ง root cause analysis และ remediation plan ต่อหัวหน้าสำนักงานสอบบัญชี หรือคณะกรรมการบริหารของสำนักงานสอบบัญชี**ภายใน 30 วัน** หลังวันสุดท้ายที่สิ้นสุดการตรวจสอบ 5.2 นำส่งรายงานผลการตรวจสอบ รวมถึง root cause analysis และ remediation plan ที่ผ่านการพิจารณาจากหัวหน้าสำนักงานสอบบัญชี หรือคณะกรรมการบริหารของสำนักงานสอบบัญชีตาม 5.1 รวมถึง ITRA ที่ประเมินใหม่ในปีนั้น ต่อสำนักงาน ก.ล.ต. ตามรูปแบบและวิธีการที่กำหนดไว้บนเว็บไซต์ของสำนักงาน ก.ล.ต. **ภายใน 90 วัน** หลังจากวันที่เสนอรายงานและแผนดังกล่าวต่อหัวหน้าสำนักงานสอบบัญชี หรือคณะกรรมการบริหารของสำนักงานสอบบัญชี 5.3 จัดเก็บรายงานผลการตรวจสอบ รวมถึง root cause analysis และ remediation plan เป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 5 ปีนับแต่วันที่จัดทำรายงานและแผนดังกล่าว โดยต้องจัดเก็บไว้ในลักษณะที่พร้อมให้สำนักงาน ก.ล.ต. สามารถเรียกดูและตรวจสอบได้โดยไม่ชักช้า	ตัวอย่างการนับเวลารายงานผลการตรวจสอบต่อสำนักงาน ก.ล.ต. เช่น สำนักงานสอบบัญชี A มีการว่าจ้างผู้เชี่ยวชาญมาตรวจสอบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology Audit) และเสร็จสิ้น field work ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2571 ● ผู้รับผิดชอบรายงานผลการตรวจสอบ root cause analysis และ remediation plan ต่อหัวหน้าสำนักงานสอบบัญชี หรือคณะกรรมการบริหารของ

ข้อกำหนด	แนวปฏิบัติ
	สำนักงานสอบบัญชี ภายในวันที่ 30 มิถุนายน 2571 ● สำนักงานสอบบัญชี A นำส่งรายงานผลการตรวจสอบ root cause analysis และ remediation plan ที่ผ่านการเห็นชอบจากหัวหน้าสำนักงานสอบบัญชี หรือคณะกรรมการบริหารของสำนักงานสอบบัญชี รวมถึง ITRA ที่ประเมินใหม่ในปีนั้นต่อสำนักงาน ก.ล.ต. ภายในวันที่ 28 กันยายน 2571 หมายเหตุ: หากตรงกับวันหยุดราชการ ให้นำส่งวันทำการถัดไปแทน